

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

bakalářské kombinované studium
2009 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Veronika Kubičková

Srovnávání metodik anglického jazyka pro dosažení jazykové
úrovně z A0-A2 u žáků ZŠ a studentů SŠ a dospělých

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Zuzana Balcarová

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Part-Time Studies
2009 – 2012

BACHELOR THESIS

Veronika Kubičková

Comparision of Methologies of English Language to Achieve
Language level A2 from A0 at Elementary School Pupils, High
School Students and Adults

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
Mgr. Zuzana Balcarová

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Příčině dne 6. 3. 2012

Veronika Kubičková

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce paní Mgr. Zuzaně Balcarové za její ochotu, odborné vedení, pomoc a rady při zpracování této práce.

Mé poděkování dále patří celé mé rodině, především mému manželovi, za podporu a pochopení po celou dobu mého studia.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá srovnáváním metodik anglického jazyka pro dosažení jazykové úrovně z A0 – A2 u žáků ZŠ a studentů SŠ a dospělých. Cílem této práce je srovnání tří vybraných metodik anglického jazyka pro každou skupinu, zjištění jejich efektivnosti na výstupu jazykové úrovně A2 a vybrání vždy jedné za tři srovnávaných metodik, která nejlépe a nejefektivněji dosáhne výstupní jazykové úrovně A2. V našem případě využijeme obsahovou analýzu, která je pro zkoumání vybraných metodik anglického jazyka nejvhodnější.

Klíčové pojmy

Didaktika, didaktické prostředky, edukační proces, faktory ovlivňující učení se cizím jazykům, metodické směry, současné tendence ve vyučování cizích jazyků, Společný evropský referenční rámec jazykových úrovní, učební styly.

Annotation

This bachelor thesis deals with Comparison of Methodologies of English Language to Achieve Language level A2 from A0 at Elementary School Pupils, High School Students and Adults. The aim of this bachelor thesis is to compare of three English language methodologies selected for each group to determine their effectiveness at the output language level A2 and select one for each of three methodologies that best and most effectively reaches the output language level A2. In our case we are going to use content's analysis, which is expedient for our research of English language methodologies.

Key words

Didactics, Didactic Means, Educational Process, Factors Affecting Foreign Languages Learning, Methodical Directions, Current Trends in Teaching Foreign Languages Learning, Common European Framework of Reference for Languages, Educational Styles.

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST	
1. EDUKAČNÍ PROCES	10
1.1 Didaktika.....	12
1.1.1 Obecná didaktika.....	13
1.2 Využití didaktických prostředků v edukačním procesu.....	14
1.2.1 Učební pomůcky.....	16
2. UČEBNÍ STYLY	18
2.1 Typy učebních stylů.....	19
2.2 Vývoj metodických směrů ve výuce cizích jazyků	20
2.2.1 Charakteristika metodických směrů.....	21
3. SOUČASNÉ TENDENCE VE VYUČOVÁNÍ CIZÍCH JAZYKŮ.....	25
4. SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC JAZYKOVÝCH ÚROVNÍ	29
4.1 Seznámení s jazykovými úrovněmi podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.....	30
5. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ UČENÍ SE CIZÍM JAZYKŮM.....	35
PRAKTICKÁ ČÁST	
6. SROVNÁVÁNÍ METODIK ANGLICKÉHO JAZYKA PRO DOSAŽENÍ JAZYKOVÉ ÚROVNĚ Z A0 – A2 U ŽÁKŮ ZŠ A STUDENTŮ SŠ A DOSPĚLÝCH.....	38
6.1 Použité metody a postupy	38
6.2 Harmonogram postupu	38
6.3 Obsahová analýza metodik anglického jazyka pro žáky ZŠ	40
6.4 Výsledky obsahové analýzy metodik anglického jazyka pro žáky ZŠ.....	48
6.5 Obsahová analýza metodik anglického jazyka pro studenty SŠ a dospělé.....	50
6.6 Výsledky obsahové analýzy metodik anglického jazyka pro studenty SŠ a dospělé	59
ZÁVĚR.....	61
SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ.....	62
SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY.....	64

SEZNAM POUŽITÝCH METODIK ANGLICKÉHO JAZYKA.....	65
SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	66
PŘÍLOHY.....	67

ÚVOD

Proslulý italský dramatik Carlo Goldoni pronesl, že „svět je nádherná kniha, ale nemá cenu pro toho, kdo neumí číst.“ Toto moudro vystihuje současný přístup ke znalosti cizích jazyků, k jejich učení se i jejich výuce.

Znalost cizích jazyků, zejména angličtiny, se stává v dnešním moderním světě neodmyslitelnou součástí každého z nás. Z tohoto důvodu se snižuje věková hranice, od kdy se dítě s cizím jazykem začíná seznamovat. Pro dospělé, kteří v útlém věku tuto možnost neměli, se stále častěji realizují jazykové kurzy např. v oblasti celoživotního vzdělávání. Je jasné, že znalost cizích jazyků vyvolává zvýšené požadavky na jejich vyučující, kteří musejí pružně reagovat na změny v této oblasti tak, aby vyhověli veškerým nárokům, které jim současnost přináší. Z toho plyne další požadavek na vyučujícího, a to vhodně zvolená učebnice a především metodická příručka pro učitele.

Z tohoto hlediska se v bakalářské práci zaměříme na srovnávání vybraných metodik anglického jazyka dosahujících výstupní jazykové úrovně A2, které pomáhají vyučujícímu zprostředkovat anglický jazyk žákům, studentům či dospělým co nejefektivnějším způsobem.

Tyto tři zmíněné věkové kategorie rozdělíme do dvou skupin. První skupinu budou tvořit žáci základního vzdělávání a druhou skupinu budou tvořit studenti středního vzdělávání a dospělí, a to proto, že se přístup, v metodických příručkách u těchto věkových kategorií, již neliší.

Cílem práce bude pomocí vytyčených bodů vybrat metodiku anglického jazyka pro každou skupinu, která nejefektivněji dosáhne požadované jazykové úrovně A2. Jako nejvhodnější metodu pro toto zkoumání použijeme obsahovou analýzu, která nám nejlépe pomůže dosáhnout vymezeného cíle.

Tato práce by nám měla dát odpověď na otázku, která metodická příručka anglického jazyka je schopna nejefektivněji pomoci vyučujícímu dosáhnout výstupní jazykové úrovně A2 a je tedy nejvhodnější metodikou pro výuku anglického jazyka.

TEORETICKÁ ČÁST

1. EDUKAČNÍ PROCES

Edukační proces, edukace, výchovně vzdělávací proces. Všechny tyto termíny v sobě nesou totožnou podstatu záměrného či neuvědomovaného procesu učení daného subjektu, kterému je tento proces jiným subjektem předáván (J. Průcha, 2002).

Asi nejpoužívanějším a nejznámějším termínem, především mezi laickou veřejností, je pojem *výchovně vzdělávací proces*.

Při výčtu výše uvedených termínů si mnozí mohou klást otázku, proč proces zabývající se shodnou problematikou má více označení. Pokud se na jednotlivé termíny podíváme velice povrchně, zjistíme, že pojmy *edukační* a *edukace* rozhodně nemají český základ. Slovo *edukace* vychází z anglického slova *education* (vzdělávání). Již zde shledáváme vhodnost použití z důvodu mezinárodního označení. Samozřejmě to není jediný důvod, proč se v posledních letech v oblasti moderní pedagogiky začaly tyto pojmy používat. Dalším důvodem, který vedl k zavedení a upřednostňování termínu *edukační proces* a *edukace* oproti českému termínu *výchovně vzdělávací proces* bylo jednoslovné označení, které v sobě zahrnuje jak pojem výchova, tak pojem vzdělávání. Na mnohé může dvouslovné spojení *výchovně vzdělávací proces* působit, že se obě složky spíše vzájemně vydělují, i když ve skutečnosti se nedílně prolínají (J. Průcha, 2002).

Se zavedením pojmu *edukace* se objevují další nedílné termíny, a to *edukant* (subjekt učení) a *edukátor* (subjekt zprostředkovávající vzdělávání). Tyto pojmy obsahují velice široké označení jednotlivých subjektů učení a vzdělávání, kde nehraje roli např. věk či typ prostředí oproti významům, spojovaným s termínem *výchovně vzdělávací proces*, tj. *učitel*, *žák*. Zmíněné pojmy *učitel* a *žák* s sebou bohužel, oproti zmíněným pojmům *edukátor*, *edukant*, nenesou moc obecnosti a jednoznačně je spojujeme se školním prostředím (J. Průcha, 2002). V dnešní době, kdy je kladen velký důraz na profesní či celoživotní vzdělávání, je používání pojmů *žák* či *učitel* k těmto subjektům občas nevhodné či dokonce zavádějící.

Edukační procesy nás provázejí celým životem, dalo by se říci, že jsou naší nejčastější aktivitou a nedílnou součástí života, kterou si ve většině situací ani neuvědomujeme.

Příklady reálných edukačních procesů podle Průchy (2002):

Jedním z typů reálného edukačního procesu je osvojování mateřského jazyka u dítěte. Dítě, obecně subjekt, se učí komunikačním a jazykovým dovednostem především ve styku s matkou, otcem, jinými dospělými, vrstevníky, tedy obecně s jinými subjekty, které mu jednotlivé dovednosti záměrně i bezděčně vštěpují. Pokud bychom to převedli do termínu v psychologii učení, dochází k procesům učení záměrného (intencionálního) a neuvědomovaného (incidentálního).

Dalším typem reálného edukačního procesu je trénink sportovce, který je pod vedením trenéra. V tomto případě edukace probíhá obvykle ve speciálním prostředí, kde se jedná o učení se konkrétním motorickým dovednostem na straně jednoho subjektu, tj. sportovce a jejich osvojování si nebo kontrolu subjektem jiným, tedy trenérem, popřípadě nějakým technickým zařízením.

Školní výuka je asi nejvíce rozšířeným typem reálného edukačního procesu, a to velmi komplikovaného, protože zahrnuje několik různých druhů učení např. percepční, verbálně pojmové dále učení z textu aj. V rámci tohoto edukačního procesu se skupina subjektů (žáků) učí a jiné subjekty (učitelé) dané učení zprostředkovávají. Tento druh učení je charakteristický tím, že jde o učení intencionální, tedy záměrné, z vnějšku řízené.

Posledním typem reálného edukačního procesu, který se v dnešní době čím dál častěji uplatňuje a který zasahuje velké skupiny populace nebo dokonce obyvatelstvo celé země, jsou např. edukační aktivity vyvíjené za účelem změn postojů lidí ke škodlivým zdravotním návykům, tj. různé druhy kampaní proti kouření nebo k různým ekologickým problémům. Zde sehrávají velkou roli hlavně média, v tomto případě je můžeme označit za realizátory těchto edukačních procesů. V podstatě jsou to informace přenášené od určitých subjektů (tvůrců textů) jiným subjektům (divákům či čtenářům).

Edukační proces je velice složitý integrační proces. Dochází při něm ke vzájemnému ovlivňování a působení hlavních činitelů. V předchozím textu jsme uvedli, že součástí každého edukačního procesu jsou edukátor a edukant, bez kterých by se samotný proces

nemohl uskutečnit, ale mimo těchto zmíněných osob jsou nedílnou součástí i didaktické prostředky materiální či nemateriální, dále obsah dalšího vzdělávání jednotlivých subjektů. Mezi zmíněnými činiteli probíhají vzájemné interakce. Důležitou, dalo by se říci nedílnou součástí je nesporně prostředí, ve kterém se edukace uskutečňuje. Tamtéž, s. 69: „*Učební prostředí je vytvářeno všemi fyzikálně senzomotorickými elementy, jako je osvětlení, barvy, zvuk, prostor, nábytek aj., které charakterizují místo, v němž se má žák učit.*“

1.1 Didaktika

Didaktika je podle M. Hladílka (2004) vědou zabývající se vyučováním, které je považováno za základní předmět *didaktiky*. Jedná se o pedagogickou vědní disciplínu, zkoumající didaktické formy, metody, obsahy a cíle vyučování. Tamtéž, s. 8: „*Didaktika představuje jednotu obecné pedagogiky, obecné didaktiky a didaktik speciálních.*“

Vývoj didaktiky

Mnoho myšlenek o vyučování vedl už v 1. století Marcus Fabius Quintilianus, ale jemu prvenství v pojmu *didaktika* nepatří. První, kdo zavedl pojem *didaktika*, byl Wolfgang Rathe (1571-1635). V období na přelomu 16. a 17. století vyjadřuje své názory na učení také Jan Amos Komenský (1592-1670), a to především ve svých dílech *Velká didaktika*, *Nejnovější metoda jazyků*, *Škola hrou* a *Orbis pictus*. J. A. Komenský při výuce prosazoval zásadu názornosti. Jean Jacques Rousseau (1712-1778) vyjádřil kritiku k tehdejšímu způsobu vzdělávání ve svém díle *Emil aneb o výchově*, byl zastáncem svobodné výchovy, prosazoval aktivitu žáka a propojenost učiva s běžným životem. Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827), jehož metodika pro základní vzdělávání byla významným přínosem do didaktiky, usiloval o to, dát učiteli metodu jak učit. V neposlední řadě také Johann Friedrich Herbart (1776-1841), který *didaktiku* vystihl jako jasnost, asociace, systém, metodu, poskytl učitelům návod jak postupovat při vyučování. V tomto historickém sledu rozhodně nesmí chybět Adolf Diesterweg (1790-1866). Kládl při výuce důraz zejména na názornost, aktivitu žáka a dále vyzdvihoval úlohu učitele jako osobnosti, která by se měla neustále vzdělávat (Wikipedie, Otevřená encyklopedie, Hladílek M., 2004).

Hladílek M. (2004, s. 8) uvádí, že „*didaktika se postupně zařadila, svou metodologickou úrovní a svým propracováním teorie metod i systému převodu do praxe, mezi nejpropracovanější pedagogické disciplíny.*“

1.1.1 Obecná didaktika

Podle Wikipedie, Otevřené encyklopedie: „*Obecná didaktika je teorie vyučování zabývající se obecnými problémy ve výuce.*“ Velice důležité je zmínit vztah obecné didaktiky k didaktikám speciálním. Dalo by se říci, že bez speciálních didaktik je obecná didaktika v praxi nepoužitelná. Obecná didaktika se pomocí speciálních didaktik konkretizuje. Musíme si uvědomit, že v rámci edukace se realizují konkrétní jevy, konkrétní obsahy vyučování s konkrétními subjekty (Hladílek M., 2004).

1.1.1.1 Speciální didaktiky

Jak jsme si již uvedli, speciální didaktiky pomáhají začleňovat obecnou didaktiku do praxe.

Speciální didaktiky mohou být tamtéž, s. 8-9:

- *Předmětové* (zabývají se jednotlivými vyučovacími předměty např. didaktikami chemie)
- *Oborové* (zabývají se didaktikami skupiny předmětů např. didaktikami cizích jazyků)
- Podle *Druhů a stupňů škol* (didaktiky v jednotlivých úrovních vzdělávacího systému např. didaktika základní školy)

Didaktika cizích jazyků

Tento druh didaktiky řadíme v oblasti speciálních didaktik do skupiny oborových didaktik zabývajících se didaktikami skupiny předmětů, jak jsme již výše uvedli.

Zaměřujeme se na tento druh didaktiky z důvodu praktické části této práce, kde budeme srovnávat vybrané metodiky anglického jazyka pro dosažení znalostní úrovně A2, podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, a to u žáků základních škol, studentů středních škol a dospělých. Konkrétněji až v samotné praktické části.

Literatury, které pojednávají o *didaktice cizích jazyků*, jasně vytyčují tři základní disciplíny, se kterými didaktika cizích jazyků hraničí. J. Hendrich a kol. (1988) pokládá za základní styčné vědy didaktiky cizích jazyků lingvistiku, psychologii a pedagogiku, na něž pak navazují další disciplíny.

V této podkapitole si *didaktiku cizích jazyků* vyložíme pojetím autorů vymezujících předmět a objekt *didaktiky cizích jazyků* a více si problematiku cizích jazyků rozebereme až v části *Současné tendence ve výuce cizích jazyků*.

Pokud se člověk začne zabývat pojmem *didaktika cizích jazyků* a hledat tu nejpřesnější a nejdůležitější definici, zjistí, že úhel nazírání jednotlivých autorů zabývajících se touto problematikou má různá pojetí. Např. R. Choděra (2006, s. 14): „Podle J. Hendricha a kol. (1988, s. 20) *didaktikou cizích jazyků rozumíme disciplínu, která se zabývá teorií vyučování cizím jazykům, přičemž předmětem zkoumání jsou fakta společná vyučování všem cizím jazykům. Zabývá-li se didaktika pouze teorií vyučování konkrétnímu jazyku, označujeme ji jako oborovou daného cizího jazyka.*“ (například didaktika anglického jazyka). Toto pojetí jsme si zde uvedli jako jedno z mnoha, které Choděra uvádí ve své literatuře *Didaktika cizích jazyků*. Tamtéž, s. 14: „I. F. Komkov (1979, s. 8-9) soudí, že objektem metodiky je proces vyučování cizím jazykům, předmětem – metoda vyučování této disciplíně. Hlavním úkolem metodiky jako vědy je zkoumání zákonitostí vlastních danému předmětu.“ Podle Choděry je zřejmé, že Komkov jako jediný rozlišuje předmět a objekt *didaktiky cizích jazyků*.

Pokud si pozorně přečteme jednotlivé definice konkrétních autorů, kteří se zabývají předmětem a objektem *didaktiky cizích jazyků* všichni zde uvádějí jednotný termín, a to *vyučování*.

1.2 Využití didaktických prostředků v edukačním procesu

Didaktické prostředky neodmyslitelně patří k edukačnímu procesu. Pokud se každý z nás vrátíme myšlenkami do školních lavic, tak si snad ani nedokážeme vybavit učitele, který by bez jakéhokoliv předmětu či učebních pomůcek vedl výuku pouze založenou na verbálním či neverbálním projevu. Jestliže ano, je jasné, že samotná výuka by kteréhokoliv edukanta brzy přestala zajímat. Každý žák, kterému je učivo vyloženo teoreticky si následně teorii potřebuje spojit s praxí, tedy různé reálné předměty,

napodobeniny, symboly, různá zobrazení. Z tohoto důvodu můžeme zmínit důležitost jednotlivých *didaktických prostředků*. Edukační proces se díky nim v dosahování cílů stává efektivnějším a výuka tak nabývá i na pestrosti. Již J. A. Komenský prosazoval zásadu názornosti ve vyučování. Ve své Velké didaktice říká: „*Lidé se mají učit moudrosti pokud možno ne z knih, nýbrž z nebe, země, dubův a buků, tj. znáti a zkoumati věci samy a ne pouze cizí pozorování a svědectví o věcech.*“ (J. Dostál, 2008, s. 12 - 13) S myšlenkou využívání učebních pomůcek spojujeme také např. F. Bacona.

Aby edukanty učební prostředky pozitivně motivovali, musí edukátor vhodně zvolit prostředek, který by teorii správně a efektivně demonstroval a hlavně tento prostředek využít nejpřesnějším způsobem. Nesprávné použití vybraného prostředku může naopak způsobit negativní motivaci, či dokonce vést k zavádějící informaci.

Obr. č. 1: Systém didaktických prostředků

Zdroj: DOSTÁL, Učební pomůcky a zásada názornosti, (2008 s. 16)

Z obrázku lze jednoznačně říci, že *didaktické prostředky* jsou úplně všechny prostředky, které má pedagog k dispozici pro dosažení vytyčených cílů (tamtéž, s. 16).

1.2.1 Učební pomůcky

Z obrázku č. 1 je patrné, že učební pomůcky patří mezi didaktické materiální prostředky. Teoretické pojetí edukačního procesu nám do reality pomáhají začleňovat právě učební pomůcky. Díky nim si edukanti dovedou určitý teoretický jev spojit s praxí. Jednoduše by se dalo říci, že učební pomůcky nám zprostředkovávají a napodobují realitu (tamtéž, s. 16).

Učební pomůcky umožňují u edukantů vytvářet si dovednosti v praktických činnostech, slouží k zobecňování a osvojování přírodních zákonitostí a společenských jevů. Používají se především proto, aby se vytvořily podmínky pro intenzivnější vnímání učební látky, aby do celkového procesu bylo zapojeno co nejvíce receptorů a to především zrakových a sluchových (B. Kujal, 2000).

Obr. č. 2: Systém učebních pomůcek

PŮVODNÍ PŘEDMĚTY A REÁLNÉ SKUTEČNOSTI	UČEBNÍ POMŮCKY	AUDIOVIZUÁLNÍ POMŮCKY
MODELY		LITERÁRNÍ POMŮCKY
VIZUÁLNÍ POMŮCKY		POČÍTAČOVÉ PROGRAM A INTERNET
AUDITIVNÍ POMŮCKY		SPECIÁLNÍ POMŮCKY

Zdroj: DOSTÁL, Učební pomůcky a zásada názornosti, (2008, s. 19)

Volba učebních pomůcek

Každý edukátor, který pracuje s didaktickými pomůckami, by měl dodržet určité zásady při jejich výběru a následné práci s nimi. Ač by se mohlo zdát, že práce s učebními pomůckami je jednoduchá, realita je složitější. Jak jsme se již zmínili v podkapitole didaktických prostředků, špatný výběr nebo dokonce použití může mít negativní účinky pro edukanty.

Edukátoři mají k dispozici mnoho učebních pomůcek a důležité je, aby měli přehled, které k čemu slouží. Pokud se edukátor rozhodne některou z těchto pomůcek použít, měl by si vždy před jejím užitím ve výuce ověřit bezchybnost funkčnosti. To, že by měl edukátor vědět jak pomůcku použít a znát její didaktické využití, je snad samozřejmostí, ale mezi zásady tato informace bezpochyby patří. Další zásadou je vhodnost učební pomůcky k věku edukanta, k cíli a k úrovni psychického vývoje. Rozhodně nepopisujeme slovem to, co je edukantům z pomůcky zřejmé. Edukanty se snažíme aktivizovat tak, aby sami byli schopni zjistit z pomůcky co nejvíce informací. Má-li daná pomůcka charakter pokusu, edukanty do jeho realizace zapojíme. Podle druhu pomůcky zvolíme didaktickou techniku, kterou připravíme tak, aby se daná pomůcka realizovala nejúčinnějším způsobem. Edukátor by se rozhodně neměl nechat ovládnout stereotypem, ale neustále se zajímat o modernější učební pomůcky (Romisziwsky a Bohony, 2007).

Literární pomůcky

V oblasti učebních pomůcek se zmíníme pouze o pomůckách literárních, tedy o metodických příručkách. Je to z důvodu praktické části této práce, kde objektem našeho průzkumu bude srovnávání konkrétních metodických příruček pro anglický jazyk.

Metodické příručky jsou nedílnou součástí učebnic konkrétních vyučovacích předmětů a tvoří ucelenou řadu potřených materiálů k výuce. Většinou ve složení – učebnice, pracovní sešit, metodická příručka, CD-rom (v posledních letech hojně zařazován jako součást učebnice v oblasti multimédií).

Metodická příručka slouží jako pomůcka edukátorovi. Pokud je pomůcka vhodně zpracována, může edukátorovi do jisté míry usnadnit edukaci. Větší celky jsou zde systematicky shrnuty. Příručka udává přehled o didaktickém systému učiva v učebním předmětu, většinou zde nalezneme také různé pracovní materiály atp. Konkrétním obsahem metodických příruček (pro anglický jazyk) se budeme zabývat až v samotné praktické části.

2. UČEBNÍ STYLY

Mohli bychom říci, co osobnost, to jiný způsob učení se. Každý člověk je individuální a volí jiné styly při učení nebo získávání nových poznatků. Pro příklad si můžeme uvést dva patrně nejčastější způsoby učení se mezi lidmi. Některý člověk k tomu, aby získal určité vědomosti, potřebuje při učení naprostý klid, čímž samozřejmě může omezovat ostatní, kteří s ním žijí. Další člověk může efektivně přijímat nové poznatky pouze při poslechu nějaké hudby. Jiné způsoby zde nebudeme uvádět, neboť co člověk to opravdu jiná individualita. Z tohoto hlediska by tedy každý edukátor měl volit *učební styl* pro konkrétně vzdělávané edukanty tak, aby co nejlépe dosáhly obě strany požadovaného výsledku. Z toho plyne, že každý edukátor by měl skupinu edukantů nejprve maximálně poznat, zmapovat si dosavadní vědomosti, dovednosti a zkušenosti edukantů, vyhodnotit je a až poté zvolit nejvhodnější *učební styl* (NAUTILUS, *Učební styly žáků*).

Maňák J., Švec V., 2003, s. 30 uvádějí: „*Styl učení je žákem preferovaný způsob, jakým se učí, jeho způsob uvažování o učivu i postupech jeho zvládnutí a vyučovací styl je učitelův způsob vidění učiva, žáka, vyučovacích metod, učení a vyučování, komunikace se žáky apod., který se promítá do jeho vyučování.*“

Pojem *učební styly* je samozřejmě mezi pedagogy i psychology známý mnoho desítek let, ale teprve až v posledních letech, kdy se začala prosazovat individualizace výuky, pojem *učební styly* opět nabývá na intenzitě a s tím i zavedení nového termínu *klíčové kompetence k učení* (NAUTILUS, *Učební styly žáků*).

V dnešní době, kdy je velký důraz kladen na celoživotní vzdělávání a hlavně na umění učit se, je velmi důležité si správně zvolit způsob učení a postupy učení. To se může stát výzvou pro edukátory, kteří musí být v této problematice natolik pružní a vynalézaví, aby mohli edukantům nabídnout to nejdůležitější.

Důležité je zmínit, že učební styly jsou spojovány s funkcí mozku, o dominanci levé či pravé hemisféry. V levé hemisféře myšlení logické a analytické, v pravé hemisféře myšlení pocitové a vztahové (tamtéž).

Učební styly jsou podle Mareše, Skalské, 1994, s. 249:

- *svébytné postupy při učení* (svébytné svou strukturou, posloupností, kvalitou, pružností aplikace), které mají charakter *metastrategie učení* (strategie, které jsou uplatňované žákem při jeho vlastním učení a poznávání, tj. při plánování, sledování a vyhodnocování svých učebních postupů)
- *postupy uplatňované žákem v určitém období školní docházky (života) ve většině situací pedagogického typu*
- *částečně závislé na učivu* (obsahu učení) a tedy i na vyučovacím předmětu
- *vedoucí k výsledkům určitého typu* (např. k pouhému zapamatování nebo k porozumění, projevujícím se v dovednosti poznatky aplikovat)
- *vznikající na vrozeném základě* (vyrůstají z kognitivních stylů)
- *rozvíjející se* spolupůsobením *vnitřních a vnějších podmínek (vlivů)* dají se tedy do určité míry *ovlivňovat a měnit*

2.1 Typy učebních stylů

Jak jsme již zmínili, každý člověk je individuální osobnost, to znamená, že samozřejmě i *učební styly* skýtají individuální způsoby osvojování nových vědomostí, dovedností. Proto rozlišujeme rozmanité typy učebních stylů.

Budeme-li vycházet z žákova přístupu k učení, k jeho motivaci, záměru a postupu při učení a brát zřetel na výsledky učení, můžeme rozlišit tři základní učební typy podle Mareše (1989, s. 59-61):

- *Styl vycházející z povrchního přístupu k učení*: snahou žáka je absolvovat daný předmět a současně se vyhnout neúspěchu při zkoušení. Záměrem je splnit požadavky učitele, ale většinou memorováním a následnou reprodukcí izolovaných fakt. Výsledkem bývá malé porozumění učivu.
- *Styl opírající se o utilitaristický (vypočítavý) přístup žáka k učení*: hlavním motivem žáka je získat co nejlepší známky, snaha upozornovat na sebe před spolužáky, to vše ale bez hlubšího zájmu o daný předmět. Záměrem žáka je uspět jakýmkoliv

způsobem (např. podváděním při zkoušení, snahou zalíbit se učiteli apod.). Žák se dokáže velice snadno přizpůsobovat různým požadavkům u různých učitelů (u náročnějšího učitele větší snaha – učení do hloubky, u benevolentního – učení povrchové). Proto výsledky učení mohou být velice rozdílné.

▪ *Styl založený na hlubokém přístupu k učení.* Žák má opravdový zájem o daný předmět. Snaží se porozumět učivu. Žáci se většinou učí jedním z těchto postupů:

- *operačním (postupným) učením*, které je založeno na systematickém postupu, na porozumění jednotlivých faktů, žáci pečlivě shromažďují fakta, ale věnují menší pozornost obecnějším principům. Výsledkem je pochopení fakt i dovednost je aplikovat. Někteří žáci ale nejsou schopni podívat se na osvojená fakta z nadhledu.
- *globálním (souhrnným) učením*, opírajícím se o pochopení obecných principů o snahu integrovat osvojené poznatky. U některých žáků se však setkáváme s unáhlenými závěry, nedostatkem argumentů a nesprávnými zobecněními.
- *pružným učením*, spočívajícím v tom, že žák si nejprve vytvoří orientační osnovu učiva a potom se teprve zabývá detaily. Z toho vyplývá hluboké pochopení učiva, chápání souvislostí (i mezipředmětových) a dovednost aplikovat učivo v různých situacích.

Uvedené *učební styly* jsou v praxi použitelné téměř pro všechny věkové kategorie, a to u žáků základních škol, studentů středních i vysokých škol i v oblasti celoživotního vzdělávání. Pouze u žáků mladších (1. stupeň ZŠ) se mohou pedagogové výše uvedenými *učebními styly* inspirovat, u těchto žáků je vhodná spíše apologie učení z pohledu *dominujícího smyslu* (Kolektiv autorů, *Vybrané kapitoly z obecné didaktiky*, 1996).

2.2 Vývoj metodických směrů ve výuce cizích jazyků

Výuka cizích jazyků je disciplína, která má své kořeny hluboko v historii. I dnes je tato oblast neustále předmětem vědeckého zkoumání, tak jako tomu bylo i v minulosti.

Pokud bychom se vrátili do období dávno před našim letopočtem, již zde se začaly objevovat stopy po vyučování cizím jazykům, přičemž se uplatňovala přímá metoda

osvojování. Postupem času tuto přímou metodu začala nahrazovat gramaticko-překladová metoda. V 15. – 16. století už nabývá výuka cizím jazykům praktičtější ráz a dochází k různosti názorů v metodikách. Nové druhy metod začaly postupem času stále přibývat, až ve 20. století došlo k jejich výraznému rozčlenění (Hrdlička M. 2002).

Základní přehled podle Hrdličky M. (2002):

- gramaticko-překladová metoda
- přímá metoda
- smíšená (eklektická) metoda
- audioorální metoda
- audiovizuální metoda
- strukturně globální audiovizuální metoda
- situační metoda
- přirozená metoda
- metoda reakcí pohybem
- metoda zaměřená na porozumění
- komunitární metoda
- sugestopedická metoda
- integrované přístupy
- komunikační metoda

Každá z výše uvedených metod má jiné postupy, priority preferuje jiné dovednosti atp.

2.2.1 Charakteristika metodických směrů

Společně se teď ve stručné charakteristice zaměříme na metody nejvýznamnější, a to metodu gramaticko-překladovou a přímou, metodu audioorální a audiovizuální a metodu komunikační.

Metoda gramaticko-překladová

Metoda vychází ze základního metodického postupu dedukce a syntézy. Cizí jazyk si žáci zprvu mnohdy osvojují jako shluk gramatických pravidel, seznamují se s ním v psané podobě. Podle osvojených pravidel tvoří jednoduché věty. Dalo by se říci, že více než samotnému jazyku se učí o něm samém (Hendrich, 1988).

Metoda narazila na celou řadu kritiků. Hendrich (1988) uvádí např. M. de Montaigne, Ph. Melanchtona, M. Luthera, W. Ratkeho a jiné. Vytýkali metodě zdůrazňování principu uvědomělosti a přemíru užívání mateřského jazyka. Jak jsme uvedli, z toho vyplývá spíše učení se o jazyku.

V současnosti se s metodou gramaticko-překladovou téměř nesetkáme, jelikož dnešní pedagogové ji neprosazují. I když doba používání této metody byla relativně dlouhá, převládala téměř do konce 19. století. Současná didaktika cizích jazyků se od jejího principu výrazně liší, ale i tak nesmíme této metodě upřít klady, které do ní vnesla.

Nejslabším článkem této metody je nadměrné užívání mateřského jazyka, kdy z vyučování cizímu jazyku se stane vyučování o cizím jazyce. Pozitivem metody gramaticko-překladové je zdůraznění principu uvědomělosti, kdy si žák srovnává mateřský a cizí jazyk.

Přímá metoda

Podle Hendricha, 1988:

Uvedeme si nejprve hlavní rozdíl mezi metodou gramaticko-překladovou a metodou přímou. Metoda gramaticko-překladová je založena hlavně na principu psaného slova a metoda přímá se soustřeďuje na jeho mluvenou podobu respektive poslech a ústní projev. Mateřský jazyk můžeme v rámci přímé metody označit jako zprostředkující pomůcku, protože hlavním principem osvojování této metody je stejný způsob jako osvojování si mateřského jazyka. V přímé metodě je velký důraz kladen na výslovnost, dialog, kontext. Mluvnice se u této metody téměř pomíjí. Výuka je založena na názorných pomůckách, kterými jsou hlavně obrázky.

Metoda jako taková se setkala s velkou řadou příznivců, ale též i kritiků. Tím, že tu není využíván překlad, žáci si nedovedou vyčlenit rozdíly mezi mateřštinou a cizím

jazykem. Dalším negativním poznatkem je, že jsou kladeny vysoké nároky na jazykové dovednosti pedagoga, které by v tomto případě měly být téměř dokonalé. Přímé metodě je také vytýkáno, že v ní žáci nerozvíjejí logické myšlení, protože zajišťuje „pouze“ komunikaci. Jako pozitivum bychom mohli uvést, že oproti gramaticko-překladové metodě vnesla do vyučování cizímu jazyku zvukovou stránku a odpoutala se od přehnaného nároku, kladeného na gramatiku.

Metoda audioorální

Audioorální metoda se do značné míry podobá metodě přímé. Obě tyto metody kladou velký důraz na řečové dovednosti a ovládnutí tak zvukové podoby jazyka. U audioorální metody je oproti řečové dovednosti vyzdvihován mechanický proces při učení se cizímu jazyku, tzv. dril (Hrdlička, 2002).

Jako pozitivum opět shledáváme zvukovou podobu jazyka, stejně jako u metody přímé. Hlavním nedostatkem je mechaničnost.

Metoda audiovizuální

Tak, jak jsme uvedli u předchozích dvou metod, rovněž metoda audiovizuální staví svůj princip výuky cizímu jazyku na mluveném slově. V této metodě si žáci neosvojují pouze jednotlivá slova, ale učí se konkrétní celky. Hlavním didaktickým prostředkem jsou učební pomůcky v podobě obrázků či filmů, jsou doprovázeny verbálním projevem zprostředkovávajícím nějaký kontext, který si mají žáci osvojit (Hendrich, 1988).

Jako kladný můžeme označit verbální projev, negativním prvkem audiovizuální metody je možnost získání nejednoznačné informace z obrázku, kde potřebný obsah nebude jasně patrný.

Komunikační metoda

V dnešním pojetí výuky cizích jazyků je tato metoda asi nejvíce vyzdvihována jednotlivými pedagogy i následně aplikována. Komunikační metoda začleňuje osvojování si cizích jazyků jak řečovou, tak psanou formou. Dále zahrnuje osvojování si jazyka pomocí poslechu a četby (Hrdlička, 2002).

S rozvíjením této metody si musí každý edukátor uvědomovat možnosti edukantů a vhodně zvolit konkrétní styl učení, aby výuka splnila požadovaný cíl (Učební styly viz kapitola 2.).

U komunikační metody však musí edukátor dbát, aby nedocházelo k odsunutí gramatiky. Edukátor nesmí zapomínat, že bez znalosti gramatiky rozhodně nelze komunikaci vést na vyšší úrovni.

Při komunikační metodě mají edukanti možnost vědomosti a dovednosti uplatňovat v praxi, v běžných životních situacích. Pro rozvíjení všech řečových dovedností je tato metoda nejvhodnější.

3. SOUČASNÉ TENDENCE VE VYUČOVÁNÍ CIZÍCH JAZYKŮ

L. Ries, E. Kollárová (2004, s. 9) uvádějí: „*Při učení se cizímu jazyku žák rozšiřuje svůj horizont osobních a společenských hodnot, kultury, tradic. Obohacuje svůj samozřejmý každodenní svět o poznání nového světa, jenž je jiný, někdy dokonce cizí. Cílem však nejsou prvotně nové vědomosti, nýbrž schopnost uvažování o svém a cizím, o rozdílnosti hodnot, dialog o smyslu tradic a o jejich prolínání, o možnostech domluvy s druhým, o překonání nepochopení nebo nepřátelství, o solidaritě, o kladení otázek smyslu bytí jako bytí spolu, jako vzájemnosti.*“

Abychom mohli výše uvedenou definici v praxi realizovat, je potřeba, aby si každý edukátor uvědomil rozdíly mezi edukanty, jakožto jedinečnými osobnostmi majícími individuální potřeby při vzdělávání se. V tomto případě, aby edukátor uspěl a dosáhl definice výše uvedené, musí disponovat určitými diagnostickými schopnostmi, které mu pomohou vybrat nejvhodnější metodu, díky které vytyčeného cíle dosáhne (Ries, Kollárová, 2004).

Podle M. Riese, E. Kollárové (2004) má každý člověk schopnosti se naučit cizímu jazyku, pokud mu v tom nebrání nějaký hendikep, který má vliv na řečové dovednosti, ale předpoklady pro osvojování si cizího jazyka jsou samozřejmě u každého člověka rozdílné. Z toho plyne, že jsou kladeny vysoké nároky na osobu edukátora.

Požadavky, které jsou zde kladeny jak na edukátora, tak na edukantovu výstupní znalost přiměly, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, zpracovat projekt *Národní akční plán výuky cizích jazyků* pro období 2005-2008 financovaný státem ČR a evropským sociálním fondem. Hlavním cílem projektu je zajištění kvalifikovaných pedagogů, rozšíření a aplikace moderních výukových metod, zpracování kvalitních výukových metod tištěných i multimediálních, využití informačních technologií ve výuce např. vzdělávání se pomocí e-learnigu (různé výukové programy zaměřené hlavně na tzv. samostudium pomáhající studentům kombinovaného vzdělávání), (Národní akční plán pro výuku cizích jazyků, 2006).

Aby mohly být naplňovány cíle *Národního akčního plánu pro výuku cizích jazyků*, které jsme uvedli, byly vytvořeny a současně schváleny *Rámcové vzdělávací programy*, v tomto období pro předškolní vzdělávání a základní vzdělávání, v současnosti máme již také rámcové vzdělávací programy i pro střední vzdělávání. Rámcové vzdělávací programy vytyčují požadované výstupy žáků v předškolním, základním a středním vzdělávání. Povinně byla zavedena výuka anglického jazyka od 3. ročníku základní školy. Žáci se samozřejmě mohou výukou zabývat již v předškolním vzdělávání, kde je výuka cizích jazyků nepovinná. U žáků základního vzdělávání se konkretizují výstupy v 5. ročníku, kde všichni žáci dosahují znalostní úrovně cizího jazyka A1, dále rozšiřují své vědomosti napříč druhým stupněm, kde v 9. ročníku dosahují jazykové úrovně A2. Na středních školách se v prohlubování cizího jazyka plynule pokračuje přes jazykovou úroveň B1 a při složení státní maturitní zkoušky získají studenti znalostní úroveň cizího jazyka B2 podle *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky* (Národní akční plán pro výuku cizích jazyků, 2006). Tuto úroveň je možné i na střední škole podle Rámcového vzdělávacího programu přesáhnout. Společnému evropskému referenčnímu rámci pro jazyky se budeme věnovat v následující samostatné podkapitole.

Současně se schválením rámcového vzdělávacího programu, byly jednotlivé školy nuceny zpracovat nové *Školní vzdělávací programy*, napříč všemi předměty. Jednoduše řečeno, doposud zavedené osnovy si každá škola mohla zpracovat dle vlastního uvážení v souladu s rámcovým vzdělávacím programem.

Národní akční plán dále realizuje strukturu vzdělávání cizích jazyků v terciárním a dalším vzdělávání, v oblasti vzdělávání pedagogických pracovníků.

Pedagogickým pracovníkům, učícím cizí jazyk bez kvalifikace, byla nabídnuta možnost dalšího vzdělávání za podpory státu a evropského sociálního fondu, který pro ně připravil jazykově-metodický kurz *Brána jazyků* realizovaný Národním institutem dalšího vzdělávání (Národní akční plán pro výuku cizích jazyků, 2006).

V současné době probíhá od začátku roku 2010 ve Středočeském kraji další jazykově-metodický kurz pro pedagogy s názvem *Učitelská angličtina*, opět za podpory státu a evropského sociálního fondu. Všechny tyto kurzy jsou zakončené závěrečnou zkouškou a získáním příslušného certifikátu s dosaženou jazykovou úrovní podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Národní akční plán výuky cizích jazyků značně ovlivnil. Jeho realizace se uskutečnila, jak jsme se už zmiňovali, v období tří let (2005-2008). V současnosti se z něj neustále vychází a navazují na něj další aktivity. Do škol se začala postupně instalovat interaktivní zařízení, která k výuce využívají interaktivních učebnic, a výuka se tím posunuje na stále vyšší úroveň. Interaktivní zařízení je velice nákladná záležitost pro jednotlivé školy, obzvlášť pro školy vesnické. V tomto případě mají školy možnost zapojit se do projektu *EU peníze školám*, financovaného ze státního rozpočtu ČR a evropského sociálního fondu. Školy mají za úkol vytvářet, tzv. výukové šablony, které by měly vést ke zkvalitňování výuky napříč všemi oblastmi vzdělávací struktury. Díky tomuto projektu mají školy možnost získat finanční prostředky např. k nákupu zmíněných interaktivních zařízení.

Je patrné, že v tomto případě se stát a EU snaží školy pozitivně motivovat ke zkvalitňování výuky nejen cizích jazyků bez rozdílu finančních možností jednotlivých škol.

V posledních letech se také stále více realizují různé výměnné či studijní pobyty pro studenty, kteří se chtějí v oblasti cizího jazyka maximálně rozvíjet. Pobyt v reálném prostředí dané země má obrovský přínos pro každého, kdo se chce naučit komunikaci v cizím jazyce.

S výměnnými pobyty se začínáme setkávat už na základních školách, kdy většinou skupina žáků spolu s učiteli absolvují např. čtrnáctidenní pobyt v jiné zemi na konkrétní škole. Žáci jsou umístěni v rodinách cizinců, kteří tuto konkrétní školu navštěvují. Studenti středních a vysokých škol v současnosti využívají studijní pobyty v délce např. jednoho studijního roku. V tomto období, mají žáci opravdu možnost naučit se skvěle komunikovat. Dalo by se říci, že kdo chce mít perfektní znalost cizího jazyka, měl by využít studijního pobytu v cizině.

Moderní pojetí výuky cizích jazyků se rozhodně neobejde bez informačních technologií. Výukové programy realizované přes PC neodmyslitelně k této výuce patří. Edukanti mají možnost cizí jazyk vnímat poslechově, neboť jednotlivá cvičení jsou doprovázena mluveným slovem, také si zde mohou procvičovat různé gramatické jevy a následné vyhodnocení jim dává zpětnou vazbu. Edukanti tak mohou hned zjistit, zda měli konkrétní jev v pořádku nebo kde naopak chybovali. Výukové programy nemusí

být realizovány pouze ve škole, ale edukantům mohou usnadňovat i domácí přípravu, kde si každý sám zvolí téma, kterému se chce věnovat, nebo více si procvičit. V rámci výuky se většinou edukanti věnují konkrétnímu probíranému jevu. Můžeme konstatovat, že výukové programy by edukanti měli v rámci domácí přípravy hojně využívat.

4. SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC JAZYKOVÝCH ÚROVNÍ

Podle Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy: „*Společný evropský referenční rámec poskytuje obecný základ pro vypracování jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikul, zkoušek, učebnic atd. v celé Evropě. V úplnosti popisuje, co se musí studenti naučit, aby užívali jazyka ke komunikaci, a jaké znalosti a dovednosti musí rozvíjet, aby byli schopni účinně jednat. Popis se rovněž týká kulturního kontextu, do něhož je jazyk zasazen. Rámec také definuje úrovně ovládání jazyka, které umožňují měřit pokrok studentů v každém stádiu učení se jazyku a v průběhu celého života studenta.*“

Společně se zmíněným referenčním rámcem pro jazyky schválila Rada Evropy *Evropské jazykové portfolio*, které má informovat o jazykových dovednostech konkrétních uživatelů. Dále má za úkol usnadňovat učení se jazykům. Rada Evropy schválila šest jazykových mezinárodních úrovní, kde vycházela ze *Společenského referenčního rámce pro jazyky*. Jazykové portfolio je vlastně dokument, kde má uživatel zaznamenanou a potvrzenou znalostní úroveň jazyka podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které mu může např. pomoci při získání zaměstnání. Jazykové portfolio je složeno ze tří částí a to z *Jazykového pasu*, který udává současnou úroveň jazykových znalostí v cizích jazycích, informuje o složených jazykových zkouškách a najdeme zde i seznam kritérií k sebehodnocení a stručné seznámení s jednotlivými jazykovými úrovněmi. Druhou část tvoří *Jazykový životopis*, který zaznamenává edukační proces učení se cizím jazykům, zmiňuje informace o vykonaném jazykovém vyučování, udává individuální cíle a důležité jazykové zkušenosti uživatele. Podrobně se věnuje popisu jazykových znalostních úrovní. Poslední částí je *Soubor dokumentů a prací*, jehož lze označit jako sbírku osobních prací majících různý charakter a dokládajících jakých výsledků uživatel v jednotlivých jazycích dosáhl. Zakládají se zde získané jazykové diplomy a osvědčení (Rada Evropy, *Evropské jazykové portfolio*, 2007).

V následující části se podrobněji seznámíme s jednotlivými jazykovými úrovněmi podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, kterých mohou studenti postupně dosáhnout v oblasti porozumění, mluvení a psaní.

4.1 Seznámení s jazykovými úrovněmi podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky

Jednotlivé jazykové úrovně uživatele podle Rady Evropy (*Evropské jazykové portfolio*, 2007):

Jazyková úroveň A1

Porozumění:

Poslech – Student rozumí známým slovům a zcela základním frázím týkajícím se jeho osoby, rodiny a bezprostředního konkrétního okolí, pokud lidé hovoří pomalu a zřetelně.

Čtení – Student rozumí známým jménům, slovům a velmi jednoduchým větám, např. na vývěškách, plakátech nebo v katalogích.

Mluvení:

Ústní interakce – Student se umí jednoduchým způsobem domluvit, je-li partner ochoten zopakovat pomaleji svou výpověď nebo jí přeformulovat a pomoci mu formulovat, co se snaží říci. Umí klást jednoduché otázky a na podobné otázky odpovídat, pokud se týkají základních potřeb nebo jde-li o věci, jež jsou důvěrně známé.

Ústní projev – Student umí jednoduchými frázemi a větami popsat místo, kde žije a lidi, které zná.

Psaní:

Písemný projev – Student umí napsat stručný jednoduchý text na pohlednici. Umí vyplnit formuláře obsahující osobní údaje, např. své jméno, národnost, adresu při přihlašování v hotelu.

Jazyková úroveň A2

Porozumění:

Poslech – Student rozumí frázím a nejběžnější slovní zásobě vztahující se k oblastem, které se ho bezprostředně týkají, např. základní informace o sobě a své rodině, o nakupování, místopisu, zaměstnání. Dokáže pochopit smysl krátkých jasných jednoduchých zpráv a hlášení.

Čtení – Student umí číst krátké jednoduché texty. Umí vyhledat konkrétní předvídatelné informace v jednoduchých každodenních materiálech, např. v inzerátech, prospektech, jídelních lístcích a jízdních řádech. Rozumí krátkým jednoduchým osobním dopisům.

Mluvení:

Ústní interakce – Student umí komunikovat v jednoduchých běžných situacích, vyžadujících jednoduchou přímou výměnu informací o známých tématech a činnostech. Zvládne velmi krátkou společenskou konverzaci, i když obvykle nerozumí natolik, aby konverzaci sám dokázal udržet.

Ústní projev – Student umí použít řadu frází a vět, aby jednoduchým způsobem popsal vlastní rodinu a další lidi, životní podmínky, dosažené vzdělání a své současné nebo předchozí zaměstnání.

Psaní:

Písemný projev – Student umí napsat krátké jednoduché poznámky a zprávy týkající se svých základních potřeb. Umí napsat velmi jednoduchý osobní dopis, např. poděkování.

Jazyková úroveň B1

Porozumění:

Poslech – Student rozumí hlavním myšlenkám vysloveným spisovným jazykem o běžných tématech, se kterými se setkáváme v práci, ve škole, volném čase atd. Rozumí smyslu mnoha rozhlasových a televizních programů, které se týkají současných událostí nebo témat souvisejících s oblastmi svého osobního či pracovního zájmu, pokud jsou vysloveny poměrně pomalu a zřetelně.

Čtení – Student rozumí textům, které obsahují slovní zásobu často užívanou v každodenním životě nebo které se k jeho životu vztahují. Rozumí popisům událostí, pocitů a přání v osobních dopisech.

Mluvení:

Ústní interakce – Student si umí poradit s většinou situací, které mohou nastat při cestování v oblastech, kde se tímto jazykem hovoří. Dokáže se bez přípravy zapojit do hovoru o tématech, která jsou mu známá, o něž se zajímá nebo která se týkají každodenního života, např. rodiny, koníčků, práce, cestování a aktuálních událostí.

Ústní projev – Student umí jednoduchým způsobem spojovat fráze, aby popsal své zážitky a události, své sny, naděje a cíle. Umí stručně odůvodnit a vysvětlit své názory a plány. Umí vyprávět příběh nebo přiblížit obsah knihy nebo filmu a vyjádřit své reakce.

Psaní:

Písemný projev – Student umí napsat jednoduché souvislé texty na témata, která dobře zná nebo která ho osobně zajímají. Umí psát osobní dopisy popisující zážitky a dojmy.

Jazyková úroveň B2

Porozumění:

Poslech – Student rozumí delším promluvám a přednáškám a dokáže sledovat i složitou výměnu názorů, pokud téma dostatečně zná. Rozumí většině televizních zpráv a programů, které se týkají aktuálních témat. Rozumí většině filmů ve spisovném jazyce.

Čtení – Student rozumí článkům a zprávám zabývajícím se současnými problémy, v nichž autoři zaujímají konkrétní postoje či stanoviska. Rozumí textům současné prózy.

Mluvení:

Ústní interakce – Student se dokáže účastnit rozhovoru natolik plynule a spontánně, že může vést běžný rozhovor s rodilými mluvčími. Dokáže se aktivně zapojit do diskuze o známých tématech, vysvětlovat a obhajovat své názory.

Ústní projev – Student se dokáže srozumitelně a podrobně vyjadřovat k široké škále témat, která se vztahují k oblasti jeho zájmu. Umí vysvětlit své stanovisko k aktuálním otázkám a uvést výhody a nevýhody různých řešení.

Psaní:

Písemný projev – Student umí napsat srozumitelné podrobné texty na širokou škálu témat souvisejících s jeho zájmy. Umí napsat pojednání nebo zprávy, předávat informace, obhajovat nebo vyvracet určitý názor. V dopise dovede zdůraznit, čím jsou pro něj události a zážitky osobně důležité.

Jazyková úroveň C1

Porozumění:

Poslech – Student rozumí delším promluvám, i když nemají jasnou stavbu a vztahy jsou vyjádřeny pouze v náznacích. Bez větší námahy rozumí televizním programům a filmům.

Čtení – Student rozumí dlouhým složitým textům, a to jak faktografickým tak beletristickým a je schopen rozlišit rozdíly v jejich stylu. Rozumí odborným článkům a delším technickým instrukcím a to i tehdy, když se nevztahují k jeho oboru.

Mluvení:

Ústní interakce – Student se umí vyjadřovat plynule a pohotově, bez příliš zjevného hledání výrazů. Umí používat jazyk pružně a efektivně pro společenské a pracovní účely. Umí přesně formulovat své myšlenky a názory a vhodně navazovat na příspěvky ostatních mluvčích.

Ústní projev – Student umí jasně a podrobně popsat složitá témata, rozšiřovat je o témata vedlejší, rozvíjet konkrétní body a zakončit svou řeč vhodným závěrem.

Psaní:

Písemný projev – Student se umí jasně vyjádřit, dobře uspořádat text a podrobně vysvětlit svá stanoviska. Umí psát podrobné dopisy, pojednání nebo zprávy o složitých tématech a zdůraznit to, co považuje za nejdůležitější. Umí zvolit styl textu podle toho, jakému typu čtenáře je určen.

Jazyková úroveň C2

Porozumění:

Poslech – Student bez potíží rozumí jakémukoli druhu mluveného projevu, živého či vysílaného. Pokud přivykne specifickým rysům výslovnosti rodilého mluvčího, nemá potíže porozumět mu ani tehdy, mluví-li rychle.

Čtení – Student snadno čte všechny formy písemného projevu včetně abstraktních textů, náročných svou stavbou i jazykem, jako jsou např. příručky, odborné články a krásná literatura.

Mluvení:

Ústní interakce – Student se dokáže zapojit do jakékoli konverzace nebo diskuse. Zná dobře idiomatické a hovorové výrazy. Umí se plynule vyjadřovat a přesně sdělovat jemnější významové odstíny. Narazí-li při vyjadřování na nějaký problém, dokáže svou výpověď pohotově přeformulovat.

Ústní projev – Student umí podat jasný plynulý popis nebo zdůvodnění stylem vhodným pro daný kontext a opírajícím se o efektivní logickou strukturu, která pomáhá posluchači všimnout si důležitých bodů a zapamatovat si je.

Psaní:

Písemný projev – Student umí napsat jasný plynulý text vhodným stylem. Dokáže napsat složité dopisy, zprávy nebo články a vystavět text logicky tak, aby pomáhal čtenáři všimnout si důležitých bodů a zapamatovat si je. Umí psát resumé a recenze odborných nebo literárních prací.

Popis jednotlivých jazykových úrovní je součástí každého *Jazykového pasu* a podle něho se může každý tzv. sebehodnocením rychle a efektivně zařadit do konkrétní jazykové úrovně, která odpovídá jeho jazykovým znalostem.

Studium cizích jazyků je velice náročný proces nesoucí s sebou řadu faktorů, které učení se cizím jazykům značně ovlivňují.

5. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ UČENÍ SE CIZÍM JAZYKŮM

Faktory, které mohou ovlivňovat edukaci, rozdělujeme do dvou základních skupin, a to *faktory vnější a vnitřní*. U *faktorů vnějších* hlavní úlohu hraje vnější prostředí, které na edukanta působí, jako např. prostředí učebny, její vzhled, prosvětlenost, její prostorové uspořádání, dále okolí a jeho rušnost a samozřejmě i denní doba. Důležité je rozhodně zmínit i vliv edukátora, který edukaci značně ovlivňuje. Druhou skupinu tvoří *faktory vnitřní*, které se týkají samotného edukanta, jeho věku, inteligenčních schopností, dosažené úrovně znalostí a dovedností, motivace a postojů, lingvistického povědomí, dále znalost nějakého dalšího jazyka atd. (M. Lightbownová, N. Spada, 1999). Z hlediska této práce se zaměříme na stručný popis faktorů vnitřních.

Vnitřní faktory ovlivňující výuku cizích jazyků

Ve stručnosti se seznámíme s jednotlivými nejdůležitějšími vnitřními faktory, které mohou učení se cizím jazykům ovlivňovat.

Uvedené vnitřní faktory budou vycházet především z myšlenek autorů M. Lightbownové, N. Spady (1999).

Věk

Věk edukanta je výrazným faktorem ovlivňujícím učení se cizím jazykům. Pokud si zde vytyčíme stádia dle věku, a to žáci základních škol, dále studenti středních škol a dospělí, je zřejmé, že výběr jednotlivých aktivit, cvičení a přístupu se bude u těchto skupin značně lišit. Např. pro žáky základních škol bude vyučující volit spíše různé soutěže, hry, písničky, říkanky, obrázky jako učební pomůcku atd. Oproti tomu studentům středních škol a dospělým vyučující zvolí méně záživná cvičení a aktivity (M. Lightbown, N. Spada, 1999).

Intelligence a schopnosti

M. Lightbownová, N. Spada (1999, s. 52-53) uvádějí, že před zahájením výuky druhého jazyka, je možné zjistit, jaké schopnosti k jeho osvojování edukant má, a to

pomocí inteligenčních testů. Intelligence podle jednotlivých výzkumů, souvisí s gramatickou dovedností, se slovní zásobou a s dovedností číst, nikoli však s řečovými dovednostmi.

Mohlo by se zdát, že pokud bychom používali jazyk pouze k běžné komunikaci, inteligenční schopnosti by v tomto případě nesehrály tak důležitou roli, ale bez znalosti slovní zásoby a gramatických pravidel v osvojování si druhého jazyka bychom rozhodně nedokázali udržovat konverzaci v požadovaném standardu. To znamená, že inteligenční schopnosti značně ovlivňují učení se cizím jazykům a je zřejmé, že edukanti mající nadání pro učení se jazykům díky inteligenčním schopnostem mají velkou výhodu oproti ostatním.

V tomto případě je kladen velký požadavek na edukátora, jaký způsob výuky zvolí pro konkrétního edukanta s konkrétními schopnostmi a nadáním k osvojování si druhého jazyka tak, aby aktivity, které edukátor zvolí, nejefektivněji obsáhly požadovaný cíl. Také je třeba mít na paměti, že inteligenčními testy se nedá zjistit jaké má každý edukant schopnosti a dovednosti (M. Lightbown, N. Spada 1999).

Kognitivní a učební styl

Učební styly jsme rozebírali v samostatné podkapitole, připomeneme si tedy pouze, že každý edukant při učení používá jiný učební styl a to samé platí i o kognitivním stylu. Ten má každý edukant také jiný.

Kognitivní styly podle J Mareše (1998, s. 50) jsou: *„charakteristické způsoby, jimiž lidé vnímají, zapamatovávají si informace, myslí, řeší problémy, rozhodují se. Styly vypovídají o konzistentních individuálních rozdílech ve způsobech, jimiž lidé organizují a řídí své zpracování informací i zkušeností.“*

Kognitivní a učební styl klade opět vysoké nároky na edukátora. Edukátor musí pružně reagovat na kognitivní a učební styly edukantů a vhodně pro ně volit nejefektivnější způsoby a postupy při edukaci. Na samotného edukátora je to velice náročný požadavek, edukátor se musí většinou odprostit od stereotypní výuky a přizpůsobovat se individuálním potřebám edukantů a stále volit nové způsoby výuky.

Motivace a postoje

„*Motivation in second language learning is a complex phenomenon which can be defined in terms of two factors: learners' communicative needs and their attitudes towards the second language community.*“ (M. Lightbown, N. Spada. 1999, s. 56)

Komunikační potřeby studenta se projeví v komunikačních situacích, kdy student potřebuje cizí jazyk použít. Tehdy začíná být ke studiu motivovaný, neboť si uvědomuje komunikační hodnoty cizího jazyka. *Postoj k dané řečové komunitě* se jeví kladný tehdy, pokud má student potřebu komunikovat s rodilými mluvčími a tím zároveň zdokonalovat své řečové schopnosti. V případě, že je na studenta vyvíjen určitý nátlak, může být naopak demotivován a jeho postoje k učení se cizímu jazyku se mohou stát negativní (M. Lightbown, N. Spada, 1999).

Důležitou motivační složkou každého studenta je úspěch. Mezi další můžeme zařadit klima třídy nebo přístup vyučujícího, a to jak ke studentovi, tak k výuce. Za úspěch by měl vyučující studenta ocenit, např. pochvalou, to studenta motivuje k dalšímu úspěchu. K výuce by měl vyučující přistupovat tak, aby volil vhodné aktivity, cvičení atd., které studenta opět motivují k učení se cizímu jazyku.

Skupinová dynamika

Termín *skupinová dynamika* má své místo ve skupinovém vyučování. Je to důležitý faktor dané skupiny, kde má vyučující možnost jednotlivé skupiny stejných úrovní srovnávat a sledovat reakce jednotlivých skupin na danou problematiku. Setkáme se skupinou, která bude upřednostňovat soutěživost jako určitý druh motivace. Jiná skupina může naopak vyznávat individuální aktivity (Mareš - Křivohlavý, 1995).

Všechny zmíněné *vnitřní faktory*, věk, inteligence, schopnosti, kognitivní a učební styl, postoje, motivace a skupinová dynamika ovlivňující učení se cizím jazykům, kladou velký důraz na edukátora, který vhodně zvolí výuku tak, aby umožňovala učení se cizím jazykům prakticky všem edukantům.

PRAKTICKÁ ČÁST

6. SROVNÁVÁNÍ METODIK ANGLICKÉHO JAZYKA PRO DOSAŽENÍ JAZYKOVÉ ÚROVNĚ Z A0 – A2 U ŽÁKŮ ZŠ A STUDENTŮ SŠ A DOSPĚLÝCH

Cílem této práce bude srovnání tří vybraných metodik anglického jazyka pro každou skupinu, zjištění jejich efektivnosti na výstupu jazykové úrovně A2 a vybrání vždy jedné za tři srovnávaných metodik, která nejlépe a nejefektivněji dosáhne výstupní jazykové úrovně A2.

6.1 Použité metody a postupy

K tomu, abychom nejlépe dosáhli již vytyčeného cíle, je nezbytné určit si nejefektivnější metodu pro získání potřebných fakt. V našem případě využijeme *obsahovou analýzu*, která je pro zkoumání vybraných metodik anglického jazyka nejvhodnější.

Při uplatňování *obsahové analýzy* se v každé metodice zaměříme na pět konkrétních oblastí, vycházejících zejména z požadavků pro *Společný evropský referenční rámec jazykových úrovní*.

1. Poslech s porozuměním (Listening)
2. Čtení s porozuměním (Reading Comprehension)
3. Ústní interakce a projev (Speaking)
4. Písemný projev (Writing)
5. Gramatika (Grammar)

6.2 Harmonogram postupu

V *přípravné fázi* si náhodně vybereme metodiky anglického jazyka, podle kterých se anglický jazyk běžně vyučuje. Všechny metodiky jsou schváleny MŠMT ČR. Pro naše zkoumání vybereme metodiky, které jsou na výstupu jazykové úrovně A2. Zkoumání

bude probíhat ve dvou skupinách, přičemž první skupinu budou tvořit tři různé metodiky anglického jazyka pro žáky základního vzdělávání a druhou skupinou budou tři různé metodiky anglického jazyka pro studenty středního vzdělávání a dospělé. Do druhé skupiny jsme zařadili studenty středního vzdělávání a dospělé současně proto, že přístup v metodikách se u těchto skupin již neliší.

V *realizační fázi* budou obě zmíněné skupiny podrobeny *obsahové analýze* ve zmíněných pěti oblastech. Vytyčíme si určitá fakta (body), na která se v každé metodice zaměříme a zhodnotíme.

1. Poslech s porozuměním (Listening)

Hlavním objektem bude CD-Rom k metodice. Hodnotit budeme, zda je realizována prezentace: a) nové slovní zásoby, b) textů k jednotlivým lekcím → porozumění

2. Čtení s porozuměním (Reading Comprehension)

Hlavním objektem bude text k probíranému tématu každé lekce, kde zhodnotíme přítomnost otázek, které zjišťují konkrétní informace z uvedeného textu → porozumění.

3. Ústní interakce a projev (Speaking)

V metodice zhodnotíme: a) důraz na výslovnost nových slov či frází, b) přítomnost písní či říkanek, c) realizaci konverzace pomocí projektů k daným tématům

4. Písemný projev (Writing)

V této oblasti se v metodice zaměříme na tvorbu písemných projektů k probíraným tématům, kterými mohou být např. pohlednice, přání či osobní dopis.

5. Gramatika (Grammar)

V metodice zhodnotíme: a) přítomnost didaktických pomůcek, b) názornost výkladu nového gramatického jevu, c) přítomnost testů k probírané gramatice

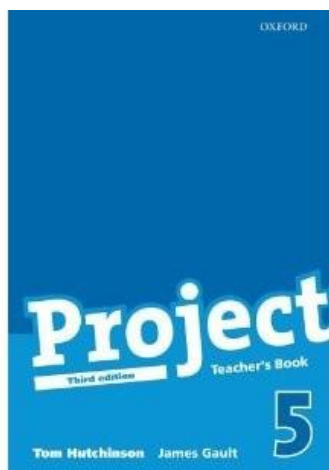
Ve *vyhodnocovací fázi* vybereme za každou skupinu nejvhodnější a nejefektivnější metodiku, která je schopna nejlépe obsáhnout všech pět oblastí v konkrétně vytyčených bodech.

6.3 Obsahová analýza metodik anglického jazyka pro žáky ZŠ

Obsahové analýze podrobíme tři vybrané metodiky anglického jazyka u žáků základního vzdělávání, a to metodiku *Project 5* (Hutchinson, Gault, 2010), dále metodiku *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* (Kelly, 2010) a metodiku *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* (Zahálková, Balcarová, 2002). Tyto metodiky anglického jazyka prozkoumáme napříč všemi pěti oblastmi a zhodnotíme, zdali daná metodika splňuje vytyčené body pro dosažení potřebné jazykové úrovně.

Project 5 (Hutchinson, Gault, 2010) - Teacher's Book

Obr. č. 3: Project 5 - Teacher's Book

Zdroj: OXFORD UNIVERSITY PRESS

Metodika *Project 5* na začátku každé lekce seznámí vyučujícího s jejím obsahem (přehledem) v části nazvané *Unit overview*. Vyučující má tedy ihned k dispozici veškeré potřebné informace k probíranému tématu. Následné rozvrstvení každé lekce v metodice vede vyučujícího krok za krokem k dosažení potřebného cíle, a to bez potřeby předchozí praxe s výukou. To znamená, že je vhodná i pro začínajícího učitele anglického jazyka. Jedinou podmínkou pro práci s touto metodikou je nezbytná znalost anglického jazyka, jelikož celá metodika je napsaná pouze v anglickém jazyce. V této metodice je obsaženo celkem šest lekcí. Každá lekce se zabývá vždy konkrétním tématem, kterému je přizpůsobena nejen slovní zásoba, ale i poslechová cvičení,

didaktické hry, projekty, konverzace a testy. Následně metodiku podrobíme zkoumání v pěti oblastech a zhodnotíme.

1. Poslech s porozuměním (Listening)

Hlavním objektem bude CD-Rom k metodice. Hodnotit budeme, zda je realizována prezentace: **a)** nové slovní zásoby, **b)** textů k jednotlivým lekcím → porozumění

ad a) Prezentace nové slovní zásoby v metodice *Project 5* je realizována pomocí rodilých mluvčích → projev je zřetelný s potřebným přízvukem na přízvučných slabikách → správná výslovnost a následná prezentace žákem.

ad b) Namluvené texty k jednotlivým lekcím jsou realizovány opět rodilými mluvčími ke konkrétnímu tématu každé lekce. Poslechy zde mají žákovi vždy zprostředkovat co nejreálnější děj (situaci) tématu, a to včetně okolních ruchů či šumů, což znamená, že žáci neposlouchají jen stroze namluvený text, ale jsou tzv. vtaženi do děje (situace).

Metodika *Project 5* v bodech a), b) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

2. Čtení s porozuměním (Reading Comprehension)

Hlavním objektem bude text k probíranému tématu každé lekce, kde zhodnotíme přítomnost otázek, které zjišťují konkrétní informace z uvedeného textu → porozumění.

V této oblasti metodika *Project 5* vychází z probíraného tématu konkrétní lekce, kde žáci po přečtení textu zjišťují potřebné informace. Mezi hlavní úkoly patří vyhledání odpovědi na otázku, zaznamenávání zjištěných informací do předem připravených tabulek, práce ve skupinách, kde žáci mají za úkol pomocí zadaných indicií dohledat potřebné informace a následně je prezentovat.

Metodika *Project 5* vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

3. Ústní interakce a projev (Speaking)

V metodice zhodnotíme: **a)** důraz na výslovnost nových slov či frází, **b)** přítomnost písni či říkanek, **c)** realizaci konverzace pomocí projektů k daným tématům

ad a) Metodika *Project 5* realizuje výslovnost nových slov pomocí CD-Romu k metodice, kde nové slovo je žákovi interpretováno rodilým mluvčím. Poté následuje

pauza, ve které má žák za úkol nové slovo zopakovat, napodobit rytmus a správně zdůraznit přízvučnou slabiku.

ad b) Píseň je v metodice *Project 5* obsažena v každé lekci. Písně, které se mají žáci možnost naučit, se vztahují ke konkrétnímu tématu. Píseň je zařazena vždy na závěr lekce a uzavírá probrané téma.

ad c) Součástí metodiky *Project 5* jsou projekty určené ke konverzaci, které jsou opět zaměřené na probírané téma v dané lekci.

Metodika *Project 5* v bodech a), b), c) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

4. Písemný projev (Writing)

V této oblasti se v metodice zaměříme na tvorbu písemných projektů k probíraným tématům, kterými mohou být např. pohlednice, přání či osobní dopis.

Metodika *Project 5* v každé lekci ukládá žákům zpracovat závěrečný projekt k probranému tématu. Vytyčí vždy důležité body, o kterých se žák musí v písemném projevu zmínit i potřebný rozsah zadaného projektů → žák prokáže získané znalosti k probranému tématu.

Metodika *Project 5* vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

5. Gramatika (Grammar)

V metodice zhodnotíme: **a)** přítomnost didaktických pomůcek, **b)** názornost výkladu nového gramatického jevu, **c)** přítomnost testů k probírané gramatice

ad a) Součástí metodiky *Project 5* jsou didaktické hry pro realizaci konverzace k probíraným tématům, didaktické soutěže na procvičování gramatiky, DVD worksheets → pracovní listy k tématům.

ad b) Metodika *Project 5* při výkladu gramatiky vede vyučujícího krok za krokem, jak přesně žákům daný gramatický jev vysvětlit. Uvádí názorné příklady a činnosti pro snadnější pochopení probíraného gramatického jevu.

ad c) V metodice *Project 5* jsou připravené testy pro každou probranou lekci a ověřují tak získanou znalost na závěr lekce **Příloha A**.

Metodika *Project 5* v bodech a), b), c) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ (Kelly, 2010) - Teacher's Book

Obr. č. 4: Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ - Teacher's Book

Zdroj: ANGLIČTINA EXPRES

Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* je souhrnnou metodikou k učebnicím pro druhý stupeň, která vede k dosažení jazykové úrovně A2 podle Společného referenčního rámce. Na začátku seznamuje vyučujícího nejprve se slovní zásobou, která jednotlivé učebnice v jednotlivých lekcích provází. Slovní zásoba je vždy přizpůsobena probíranému tématu. Dále následuje prezentace mluvnic napříč učebnicemi v konkrétních lekcích. V další části informuje vyučujícího o potřebách, bez kterých se ve výuce nelze obejít, tato oblast je určena hlavně začínajícím vyučujícím, aby se lépe adaptovali na průběh výuky. Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* nerealizuje přípravu každé probírané lekce, jak tomu bylo v předchozí zkoumané metodice *Project 5*. Návod na to, jak správně vést výuku, která splňuje požadavky podle Společného referenčního rámce, podává v tematických celcích, jako například jak učit psaní slov, výslovnost nových slov, poslech, zpracovávání projektů, realizaci konverzace, výklad konkrétní gramatiky. Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* je zpracována v českém jazyce. Metodiku podrobíme zkoumání v pěti vytyčených oblastech a zhodnotíme.

1. Poslech s porozuměním (Listenig)

Hlavním objektem bude CD-Rom k metodice. Hodnotit budeme, zda je realizována prezentace: **a)** nové slovní zásoby, **b)** textů k jednotlivým lekcím → porozumění

ad a) Presentace slovní zásoby je v metodice *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* realizovaná pomocí anglických dětí, které jsou stejného věku jako žáci základního vzdělávání → projev je zřetelný s potřebným přízvukem na přízvučných slabikách → správná výslovnost a následná prezentace žákem.

ad b) Namluvené texty k jednotlivým lekcím jsou vedeny anglickými dětmi, a to vždy k probíranému tématu každé lekce. Poslechy mají žákovi zprostředkovat co nejreálnější děj (situaci) tématu, a to včetně okolních ruchů či šumů. To znamená, že žáci neposlouchají jen stroze namluvený text, ale jsou tzv. vtaženi do děje (situace).

Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* v bodech a), b) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

2. Čtení s porozuměním (Reading Comprehension)

Hlavním objektem bude text k probíranému tématu každé lekce, kde zhodnotíme přítomnost otázek, které zjišťují konkrétní informace z uvedeného textu → porozumění.

Po prozkoumání metodiky *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* v této oblasti jsme zjišťující otázky k textu probíraného tématu nenalezli. Texty ke konkrétnímu tématu jsou uvedeny, chybí jak uvedeno otázky a nejsou zde ani odkazy do učebnice.

Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* nevyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

3. Ústní interakce a projev (Speaking)

V metodice zhodnotíme: **a)** důraz na výslovnost nových slov či frází, **b)** přítomnost písni či říkanek, **c)** realizaci konverzace pomocí projektů k daným tématům

ad a) Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* klade velký důraz na opakovanou výslovnost nových slov. Vychází hlavně ze správné výslovnosti jednotlivých hlásek. Vede vyučujícího k tomu, aby dbal na zřetelnou a hlasitou výslovnost nových slov. Nová slova jsou prezentována především pomocí CD-Romu, kde žáci slyší interpretaci slova anglickými dětmi a následuje zopakování slyšeného slova žákem.

ad b) Písňe, které jsou součástí metodiky *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ*, jsou přizpůsobeny probíraným tématům, nejsou však součástí každé lekce. Jsou nazpívány anglickými dětmi.

ad c) Součástí metodiky *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* jsou projekty určené ke konverzaci, které jsou zaměřeny na probírané téma v dané lekci.

Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* v bodech a), b), c) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

4. Písemný projev (Writing)

V této oblasti se v metodice zaměříme na tvorbu písemných projektů k probíraným tématům, kterými mohou být např. pohlednice, přání či osobní dopis.

Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* v každé lekci ukládá žákům zpracovat závěrečný projekt k probranému tématu. Vytyčí vždy důležité body, o kterých se žák musí v písemném projevu zmínit i potřebný rozsah zadaného projektů → žák prokáže získané znalosti k probranému tématu.

Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

5. Gramatika (Grammar)

V metodice zhodnotíme: **a)** přítomnost didaktických pomůcek, **b)** názornost výkladu nového gramatického jevu, **c)** přítomnost testů k probírané gramatice

ad a) Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* zahrnuje v rámci didaktických pomůcek CD-Rom, didaktické karty pro aktivní výuku mluvnice, odkaz na webové stránky, kde jsou realizovány prezentace k probíraným tématům www.anexpres.cz, obrázky k probírané slovní zásobě.

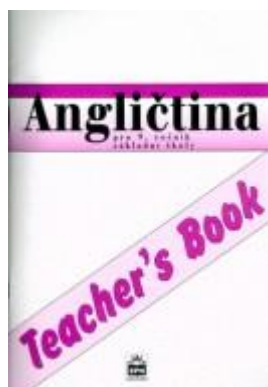
ad b) Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* při výkladu gramatiky vede vyučujícího krok za krokem k tomu, jak žákům přesně vysvětlit daný gramatický jev. Uvádí názorné příklady a činnosti pro snadnější pochopení probíraného gramatického jevu **Příloha B**.

ad c) V metodice *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* jsou připraveny testy pro každý probíraný gramatický jev, které ověřují následné porozumění.

Metodika *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ* v bodech a), b), c) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

Angličtina pro 9. ročník ZŠ (Zahálková, Balcarová, 2002) - Teacher's Book

Obr. č. 5: Angličtina pro 9. ročník ZŠ - Teacher's Book

Zdroj: SPN a.s.

Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* zahrnuje 30 lekcí. V první části metodiky je vymezen metodický postup s touto publikací a opět je zde návod, jak by měl vyučující realizovat výuku angličtiny. Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* nabízí *Rámcový celoroční plán*, lekce jsou zde rozloženy na konkrétní časové období, a to čtvrtletí, což znamená, že každý vyučující má ihned přehled o tom, kdy kterou lekci probrat. V tomto případě je to velké plus pro začínající učitele. Každé z 30 lekcí je v metodice věnována dvoustrana, kde první strana řeší vypracovaná cvičení z pracovního sešitu a druhá strana seznamuje s tématem probírané lekce, se slovní zásobou, výkladem mluvnice a metodickým postupem každé lekce **Příloha C**. Metodiku *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* si dále zhodnotíme dle bodů v jednotlivých oblastech.

1. Poslech s porozuměním (Listenig)

Hlavním objektem bude CD-Rom k metodice. Hodnotit budeme, zda je realizována prezentace: **a)** nové slovní zásoby, **b)** textů k jednotlivým lekcím → porozumění

ad a) Prezentace slovní zásoby je v metodice *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* na zvukové nahrávce vedena rodilými mluvčími, velký důraz je kladen na zřetelnost a přízvuknost → správná interpretace žákem.

ad b) Texty k jednotlivým lekcím jsou opět namluveny rodilými mluvčími. Snaží se žáka co nejvíce vést k porozumění.

Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* v bodech a), b) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

2. Čtení s porozuměním (Reading Comprehension)

Hlavním objektem bude text k probíranému tématu každé lekce, kde zhodnotíme přítomnost otázek, které zjišťují konkrétní informace z uvedeného textu → porozumění.

Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* neuvádí konkrétní zjišťující otázky k probíranému textu, ale zmiňuje jejich přítomnost v učebnici a odkazuje tímto vyučujícího přímo do učebnice, kde jsou dané zjišťující otázky uvedeny.

Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

3. Ústní interakce a projev (Speaking)

V metodice zhodnotíme: **a)** důraz na výslovnost nových slov či frází, **b)** přítomnost písni či říkanek, **c)** realizaci konverzace pomocí projektů k daným tématům

ad a) Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* při výslovnosti nových slov samozřejmě odkazuje na zvukovou nahrávku, ale přikládá velký význam i výslovnosti vyučujícího. Ten po poslechu nahrávky nová slova či fráze opět interpretuje a žáci následně opakují.

ad b) Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* ve své publikaci zahrnuje hlavně přítomnost říkanek, které slouží k nácviku výslovnosti, intonace a trénují tak paměťové dovednosti žáka.

ad c) Součástí metodiky *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* jsou projekty určené ke konverzaci, které jsou zaměřeny na probírané téma v dané lekci.

Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* v bodech a), b), c) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

4. Písemný projev (Writing)

V této oblasti se v metodice zaměříme na tvorbu písemných projektů k probíraným tématům, kterými mohou být např. pohlednice, přání či osobní dopis.

Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* na závěr každé lekce zadává žákům zpracování písemného projektu k probranému tématu, který žáci většinou realizují v pracovních sešitech.

Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

5. Gramatika (Grammar)

V metodice zhodnotíme: **a)** přítomnost didaktických pomůcek, **b)** názornost výkladu nového gramatického jevu, **c)** přítomnost testů k probírané gramatice

ad a) Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* kromě zvukové nahrávky nemá k dispozici žádné didaktické pomůcky.

ad b) Součástí každé lekce v metodice *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* je názorný výklad probíraného gramatického jevu. Vyučujícího vede krok za krokem k dosažení vytyčeného cíle. Uvádí názorné příklady a činnosti pro snadnější pochopení probíraného gramatického jevu.

ad c) Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* obsahuje čtyři kontrolní testy, které jsou zařazovány vždy po probrání několika lekcí. Dále je v metodice jako součást každé lekce připraven diktát, který ověřuje znalosti probrané slovní zásoby, tématu i mluvnice.

Metodika *Angličtina pro 9. ročník ZŠ* v bodech b), c) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast. V bodě a) nevyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

6.4 Výsledky obsahové analýzy metodik anglického jazyka pro žáky ZŠ

Obsahové analýze jsme podrobili výše uvedené metodiky anglického jazyka u žáků ZŠ. V našem zkoumání jsme vždy ihned každou oblast u vybrané metodiky zhodnotili. Výsledky obsahové analýzy si zaznamenáme do tabulky pro lepší přehlednost.

Tab. č. 1: Obsahová analýza metodik anglického jazyka u žáků ZŠ

Metodiky AJ → Zkoumané oblasti ↓	Project 5	Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ	Angličtina pro 9. ročník ZŠ
1.	a) A, b) A	a) A, b) A	a) A, b) A
2.	A	N	A
3.	a) A, b) A, c) A	a) A, b) A, c) A	a) A, b) A, c) A
4.	A	A	A
5.	a) A, b) A, c) A	a) A, b) A, c) A	a) N, b) A, c) A
Shrnutí	Splňuje všechny body ve všech oblastech.	Nesplňuje pouze bod ve druhé oblasti.	Nesplňuje pouze bod a) v páté oblasti.

Poznámka: A – splňuje, N- nesplňuje

1. = Poslech s porozuměním (*Listening*)
2. = Čtení s porozuměním (*Reading Comprehension*)
3. = Ústní interakce a projev (*Speaking*)
4. = Písemný projev (*Writing*)
5. = Gramatika (*Grammar*)

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že nejefektivnější metodikou prozkoumanou napříč vytyčenými oblastmi pro dosažení jazykové úrovně A2 ze tří zkoumaných metodik pro žáky základního vzdělávání je metodika **Project 5 (Hutchinson, Gault, 2009) od Oxfordu University Press**. Jako jediná ze tří zkoumaných metodik je vedena pouze v anglickém jazyce, což je dalším kladným bodem při její efektivnosti pro získávání požadované jazykové úrovně.

Metodika **Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ (Kelly, 2010) od angličtiny expres** má rezervy oproti dvěma zkoumaným metodikám ve druhé zkoumané oblasti

Čtení s porozuměním (Reading Comprehension), kde chyběly zjišťující otázky k probíranému tématu. Metodika **Angličtina pro 9. ročník ZŠ (Zahálková, Balcarová, 2002) od SPN** nesplnila svoji funkci v páté oblasti *Gramatika (Grammar)*, a to konkrétně v bodě, zabývajícím se didaktickými pomůckami. V tomto bodě má metodika značné rezervy oproti dvěma zkoumaným metodikám.

Ve všech ostatních oblastech metodiky splnily svoji funkci. Všechny tři zkoumané metodiky jsou schopny dosáhnout požadované jazykové úrovně a je jen na každém vyučujícím, kterou si pro svoji výuku určí.

6.5 Obsahová analýza metodik anglického jazyka pro studenty SŠ a dospělé

Obsahové analýze podrobíme tři vybrané metodiky anglického jazyka u studentů středního vzdělávání a dospělých, a to metodiku *New English File* (Oxenden, Latham-Koenig, 2007), dále metodiku *Solutions* (Omelańczuk, Krantz, 2007) a metodiku *New Headway* (Soars, Sayer, 2004). Tyto metodiky anglického jazyka prozkoumáme napříč všemi pěti oblastmi a zhodnotíme, zda daná metodika splňuje vytyčené body pro dosažení potřebné jazykové úrovně.

New English File (Oxenden, Latham-Koenig, 2007) - Teacher's Book

Obr. č. 6: New English File - Teacher's Book

Zdroj: OXFORD UNIVERSITY PRESS

Metodika *New English File* zahrnuje celkem devět lekcí. Na začátku metodika vyučujícího seznamuje s obsahem každé lekce tzv. Syllabus checklist. Vyučující má ihned přehled o probíraných tématech, slovní zásobě a mluvnicí. Jednotlivé lekce jsou dále členěny do čtyř samostatných pododdílů pomocí písmen A, B, C, D. Např. 1A, 1B, 1C, 1D. Každý pododdíl je zaměřen na jiné téma, slovní zásobu a mluvnicí. Metodika seznámí vyučujícího s plánem každé probírané lekce, tedy s gramatikou, tématem, slovní zásobou a dále na co se v lekci zaměřit pro dosažení potřebného cíle. Metodika *New English File* je napsaná v anglickém jazyce, což při práci s ní vyžaduje jeho nezbytnou znalost. Metodika je tvořena tak, aby vyučující zvládl vést výuku bez nutnosti předchozí praxe. Následně metodiku podrobíme zkoumání v pěti oblastech a zhodnotíme.

1. Poslech s porozuměním (Listenig)

Hlavním objektem bude CD-Rom k metodice. Hodnotit budeme, zda je realizována prezentace: **a)** nové slovní zásoby, **b)** textů k jednotlivým lekcím → porozumění

ad a) Prezentace nové slovní zásoby je v metodice *New English File* realizována pomocí rodilých mluvčích → projev je zřetelný s potřebným přízvukem na přízvučných slabikách → správná výslovnost a následná prezentace studentem. Je zde kladen velký důraz na výslovnost nových slov.

ad b) Namluvené texty k jednotlivým lekcím jsou realizovány opět rodilými mluvčími ke konkrétnímu tématu každé lekce. Poslechy mají studentovi zprostředkovat co nejreálnější děj (situaci) tématu, a to včetně okolních ruchů či šumů, což znamená, že studenti neposlouchají jen stroze namluvený text, ale jsou tzv. vtaženi do děje (situace).

Metodika *New English File* v bodech a), b) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

2. Čtení s porozuměním (Reading Comprehension)

Hlavním objektem bude text k probíranému tématu každé lekce, kde zhodnotíme přítomnost otázek, které zjišťují konkrétní informace z uvedeného textu → porozumění.

Metodika *New English File* se v této oblasti zabývá textem k probíranému tématu hned v několika úkolech. Za prvé vyučující zadává zjišťující otázky k textu a studenti mají za úkol potřebnou informaci dohledat. Dále vyučující poskytne studentovi

informaci k textu a student má rozhodnout, zda je informace pravdivá či nepravdivá nebo se v textu neobjevuje.

Metodika *New English File* vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

3. Ústní interakce a projev (Speaking)

V metodice zhodnotíme: **a)** důraz na výslovnost nových slov či frází, **b)** přítomnost písní či říkanek, **c)** realizaci konverzace pomocí projektů k daným tématům

ad a) Metodika *New English File* v každé lekci klade velký důraz na výslovnost nových slov. V každé lekci se proto v metodice setkáme s úkoly označenými tzv. drill pronunciation. Výslovnost nových slov je realizována pomocí CD-Romu a úkolem studenta je nové slovo zopakovat, napodobit rytmus a správně zdůraznit přízvukovou slabiku, dále formou učitel → student nebo student → student.

ad b) Píseň je v metodice *New English File* obsažena v každé lekci. S písní je vždy spojen úkol, který zadává studentovi do textu písně v rámci poslechu doplnit chybějící slova či fráze z připravené nabídky **Příloha D**.

ad c) Součástí metodiky *New English File* jsou projekty určené ke konverzaci, které jsou zaměřené na probírané téma v dané lekci **Příloha E**.

Metodika *New English File* v bodech a), b), c) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

4. Písemný projev (Writing)

V této oblasti se v metodice zaměříme na tvorbu písemných projektů k probíraným tématům, kterými mohou být např. pohlednice, přání či osobní dopis.

Metodika *New English File* ukládá studentovi na výstupu probírané lekce zpracovat písemný projekt na určené téma. Projekt je studentovi zadán formou otázek, podle kterých má student postupovat a tak vytvořit požadovaný projekt. Studentovi je vždy zadán i rozsah práce.

Metodika *New English File* vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

5. Gramatika (Grammar)

V metodice zhodnotíme: **a)** přítomnost didaktických pomůcek, **b)** názornost výkladu nového gramatického jevu, **c)** přítomnost testů k probírané gramatice

ad a) Součástí metodiky *New English File* jsou didaktické hry pro realizaci konverzace k probíraným tématům, didaktické soutěže na procvičování gramatiky, DVD Video, CD-Rom, Teacher's website www.oup.com/elt/teacher/englishfile.

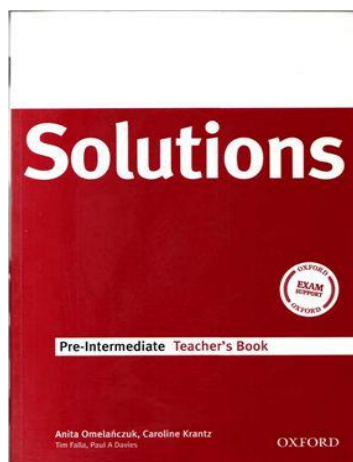
ad b) Metodika *New English File* nejenže vede vyučujícího při výkladu mluvnice krok za krokem bez nutnosti přípravy a uvádí konkrétní příklady, ale dává vyučujícímu i návod, jak nový gramatický jev procvičit se studenty formou učitel → student nebo student → student.

ad c) V metodice *New English File* jsou připraveny testy pro každou probranou lekci, které ověřují získanou znalost na závěr lekce jako celku.

Metodika *New English File* v bodech a), b), c) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

Solutions (Omelańczuk, Krantz, 2007) - Teacher's Book

Obr. č. 7: Solutions - Teacher's Book

Zdroj: OXFORD UNIVERSITY PRESS

Metodika *Solutions* obsahuje deset lekcí. Každá lekce je dále členěna dle písmen A-G. Každému písmenu je přiřazena oblast, které se metodika v každé lekci věnuje, a to A → Vocabulary and Listening, B → Grammar, C → Culture, D → Grammar, E → Reading, F → Everyday English, G → Writing. Po každé liché lekci následuje příprava k testu ověřujícímu získané znalosti. Pro práci s metodikou *Solutions* je požadována nezbytná znalost anglického jazyka, jelikož je celá pouze v anglickém znění. Na začátku

každé lekce metodika seznamuje vyučujícího s velice stručným vymezením požadovaného cíle, tzn., že je kladen větší důraz na předchozí praxi a schopnost vyučujícího na přípravu vyučovacích hodin. Metodika *Solutions* ve svém závěru věnuje samostatnou část studentům s dyslexií nazvanou *Dyslexia: A Guide For Teachers*. Dává vyučujícímu rady (instrukce), jak těmto studentům co nejlépe zprostředkovat výuku angličtiny. Metodiku *Solutions* podrobíme zkoumání v pěti vymezených oblastech.

1. Poslech s porozuměním (Listening)

Hlavním objektem bude CD-Rom k metodice. Hodnotit budeme, zda je realizována prezentace: **a)** nové slovní zásoby, **b)** textů k jednotlivým lekcím → porozumění

ad a) Prezentace nové slovní zásoby je v metodice *Solutions* realizována pomocí rodilých mluvčích → projev je zřetelný s potřebným přízvukem na přízvučných slabikách → správná výslovnost a následná prezentace studentem. Je zde kladen velký důraz na výslovnost nových slov.

ad b) Namluvené texty k jednotlivým lekcím jsou realizovány opět rodilými mluvčími a jsou zaměřeny ke konkrétnímu tématu každé lekce. Poslechy mají studentovi zprostředkovat co nejrealističtější děj (situaci) tématu, a to včetně okolních ruchů či šumů. To znamená, že studenti neposlouchají jen stroze namluvený text, ale jsou tzv. vtaženi do děje (situace).

Metodika *Solutions* v bodech a), b) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

2. Čtení s porozuměním (Reading Comprehension)

Hlavním objektem bude text k probíranému tématu každé lekce, kde zhodnotíme přítomnost otázek, které zjišťují konkrétní informace z uvedeného textu → porozumění.

Metodika *Solutions* se v každé lekci označené písmenem E zabývá pouze čtením (Reading) **Příloha F**. Studenti většinou plní několik úkolů, které je odkazují na přečtený text. Studenti mají většinou za úkol dohledat potřebnou informaci a písemně ji zaznamenat do připravených archů, dále vyhledat a následně spojit dvojice slov z nabídky, které spolu podle textu souvisí. A v neposlední řadě je úkolem dohledat a zodpovědět zjišťující otázku.

Metodika *Solutions* vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

3. Ústní interakce a projev (Speaking)

V metodice zhodnotíme: **a)** důraz na výslovnost nových slov či frází, **b)** přítomnost písni či říkanek, **c)** realizaci konverzace pomocí projektů k daným tématům

ad a) Metodika *Solutions* klade v každé lekci důraz na výslovnost nových slov a frází. Odkazuje hlavně na CD-Rom, kde studenti nové slovo nejprve poslouchají a následně opakují. Kladen je velký důraz na přízvuchnost slabik a jejich výslovnost. Metodika poté soustřeďuje aktivitu na dvojice studentů, při níž probíhá vzájemná interakce nových slov.

ad b) Metodika *Solutions* písni či říkanky vůbec neobsahuje, ani na ně žádným způsobem neodkazuje.

ad c) Součástí metodiky *Solutions* jsou projekty určené ke konverzaci, které jsou zaměřeny na probírané téma v dané lekci.

Metodika *Solutions* v bodech a), c) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast. V bodě b) nevyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

4. Písemný projev (Writing)

V této oblasti se v metodice zaměříme na tvorbu písemných projektů k probíraným tématům, kterými mohou být např. pohlednice, přání či osobní dopis.

Metodika *Solutions* ukládá studentovi na výstupu probrané lekce zpracovat písemný projekt na určené téma. Studentovi vymezí informace, které musí do projektu zpracovat.

Metodika *Solutions* vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

5. Gramatika (Grammar)

V metodice zhodnotíme: **a)** přítomnost didaktických pomůcek, **b)** názornost výkladu nového gramatického jevu, **c)** přítomnost testů k probírané gramatice

ad a) Součástí metodiky *Solutions* jsou didaktické hry pro realizaci konverzace k probíraným tématům, dále didaktické soutěže na procvičování gramatiky, Audio CDs, Teacher's website www.oup.com/elt/solutions/teacher.

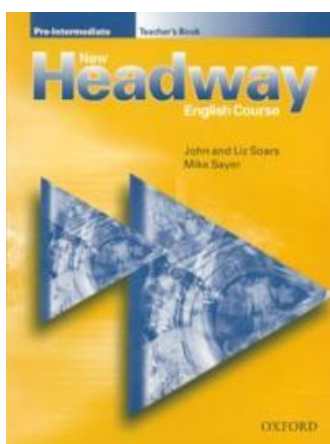
ad b) Názornost výkladu nového gramatického jevu v metodice *Solutions* chybí, gramatika v metodice své zastoupení sice má, ale prezentuje pouze řešení jednotlivých cvičení, která se nacházejí v učebnici.

ad c) Metodika *Solutions* po každé liché lekci zařazuje přípravu k testu, který ale není součástí metodiky.

Metodika *Solutions* v bodě a) vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast. V bodech b), c) nevyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

New Headway (Soars, Sayer, 2004) - Teacher's Book

Obr. č. 8: New Headway - Teacher's Book

Zdroj: OXFORD UNIVERSITY PRESS

Metodika *New Headway* obsahuje celkem 14 lekcí. Každá lekce je vždy zaměřena na konkrétní téma a členěna na několik oblastí, a to oblasti zabývající se mluvnicí, slovní zásobou, procvičováním, čtením, poslechem, mluvením. Na začátku každé lekce metodika seznámí vyučujícího s obsahem celé lekce a vytyčí podstatné jevy, na které je potřeba se v lekci zaměřit a dosáhnout tak vytyčeného cíle. Metodika *New Headway* provází vyučujícího pouze v anglickém jazyce, znalost angličtiny je tedy u vyučujícího nezbytná. Postup je, v metodice ke každé lekci, zpracován podrobně, proto i začínající učitel snadno dosáhne požadovaného výstupu. Metodiku *New Headway* podrobíme zkoumání v pěti vytyčených oblastech.

1. Poslech s porozuměním (Listenig)

Hlavním objektem bude CD-Rom k metodice. Hodnotit budeme, zda je realizována prezentace: **a)** nové slovní zásoby, **b)** textů k jednotlivým lekcím → porozumění

ad a) Presentace nové slovní zásoby je v metodice *New Headway* realizována pomocí rodilých mluvčích → projev je zřetelný s potřebným přízvukem na přízvučných slabikách → správná výslovnost a následná prezentace studentem. Je zde kladen velký důraz na výslovnost nových slov a jejich přízvuk.

ad b) Namluvené texty k jednotlivým lekcím jsou realizovány opět rodilými mluvčími a jsou zaměřeny ke konkrétnímu tématu každé lekce. Poslechy mají studentovi zprostředkovat co nejrealnější děj (situaci) tématu, a to včetně okolních ruchů či šumů. To znamená, že studenti neposlouchají jen stroze namluvený text, ale jsou tzv. vtaženi do děje (situace).

Metodika *New Headway* v bodech a), b) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

2. Čtení s porozuměním (Reading Comprehension)

Hlavním objektem bude text k probíranému tématu každé lekce, kde zhodnotíme přítomnost otázek, které zjišťují konkrétní informace z uvedeného textu → porozumění.

Metodika *New Headway* zadává studentům hned několik úkolů, které se zabývají přečteným textem. Jedním z nich je rozdělení studentů do dvojic nebo skupin, které od vyučujícího obdrží záznamový arch se zjišťujícími otázkami, kam mají za úkol zaznamenat odpověď. Dalším úkolem je přímá odpověď studenta na zjišťující otázku zadanou vyučujícím. Dále mají studenti za úkol porovnávat mezi sebou zjištěné informace a rozhodovat o jejich pravdivosti.

Metodika *New Headway* vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

3. Ústní interakce a projev (Speaking)

V metodice zhodnotíme: **a)** důraz na výslovnost nových slov či frází, **b)** přítomnost písni či říkanek, **c)** realizaci konverzace pomocí projektů k daným tématům

ad a) Metodika *New Headway* v této oblasti zdůrazňuje úlohu vyučujícího, který je hlavním zprostředkovatelem nové slovní zásoby. Důraz je kladen na přízvučnost slabik, rytmus a zřetelnost slov. Opět se zde setkáváme s procvičováním tzv. drill pronunciations and stress. Slovní zásoba je studentům prezentována i pomocí zvukové nahrávky.

ad b) Metodika *New Headway* přináší studentům možnost zpestřit si výuku písničkami, které jsou zařazovány k jednotlivým tématům.

ad c) Součástí metodiky *New Headway* jsou projekty určené ke konverzaci, které jsou zaměřeny na probírané téma v dané lekci.

Metodika *New Headway* v bodech a), b), c) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

4. Písemný projev (Writing)

V této oblasti se v metodice zaměříme na tvorbu písemných projektů k probíraným tématům, kterými mohou být např. pohlednice, přání či osobní dopis.

Metodika *New Headway* na závěr každé lekce zadává studentovi úkol zpracovat písemný projekt, který vychází z probíraného tématu bez udaného rozsahu a indicií.

Metodika *New Headway* vyhovuje požadavku na zkoumanou oblast.

5. Gramatika (Grammar)

V metodice zhodnotíme: **a)** přítomnost didaktických pomůcek, **b)** názornost výkladu nového gramatického jevu, **c)** přítomnost testů k probírané gramatice

ad a) Součástí metodiky *New Headway* jsou didaktické hry pro realizaci konverzace k probíraným tématům, didaktické soutěže na procvičování gramatiky, Audio CDs, Teacher's website www.oup.com/elt.

ad b) Výklad nového gramatického jevu je v metodice *New Headway* velmi podrobný a je doplněný o konkrétní příklady. Vyučujícího metodika vede krok za krokem ve výkladu mluvnice a následně ho odkazuje na konkrétní cvičení v pracovním sešitě.

ad c) Metodika *New Headway* zařazuje testování na ověření získaných znalostí vždy po čtyřech probraných lekcích. Dále ještě obsahuje shrnující testy, které zařazuje vždy po každé páté probrané lekci.

Metodika *New Headway* v bodech a), b), c) vyhovuje požadavkům na zkoumanou oblast.

6.6 Výsledky obsahové analýzy metodik anglického jazyka pro studenty SŠ a dospělé

Obsahové analýze jsme podrobili výše uvedené metodiky anglického jazyka u studentů SŠ a dospělých. V našem zkoumání jsme vždy ihned každou oblast u vybrané metodiky zhodnotili. Výsledky obsahové analýzy si zaznamenáme do tabulky pro lepší přehlednost.

Tab. č. 2: Obsahová analýza metodik anglického jazyka u studentů SŠ a dospělých

Metodiky AJ → Zkoumané oblasti ↓	New English File	Solutions	New Headway
1.	a) A , b) A	a) A , b) A	a) A , b) A
2.	A	N	A
3.	a) A , b) A , c) A	a) A , b) N , c) A	a) A , b) A , c) A
4.	A	A	A
5.	a) A , b) A , c) A	a) A , b) N , c) N	a) N , b) A , c) A
Shrnutí	Splňuje všechny body ve všech oblastech.	Nesplňuje bod b) ve 3. oblasti a body b), c) v 5. oblasti.	Splňuje všechny body ve všech oblastech.

Poznámka: A – splňuje, N- nesplňuje

1. = Poslech s porozuměním (*Listening*)
2. = Čtení s porozuměním (*Reading Comprehension*)
3. = Ústní interakce a projev (*Speaking*)
4. = Písemný projev (*Writing*)
5. = Gramatika (*Grammar*)

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že nejefektivnější metodikou prozkoumanou napříč vytyčenými oblastmi pro dosažení jazykové úrovně A2 ze tří zkoumaných metodik pro studenty středního vzdělávání a dospělé je metodika **New English File (Oxenden, Latham-Koenig, 2007) od Oxfordu University Press** a metodika **New Headway (Soars, Sayer, 2004) od Oxfordu University Press**. Obě zmíněné metodiky vyhovují všem zkoumaným požadavkům.

Metodika **Solutions (Omelańczuk, Krantz, 2007) od Oxfordu University Press** má oproti dvěma předešlým zkoumaným metodikám značné rezervy, a to v oblasti *Ústní interakce a projevu (Speaking)*, kde nejsou v metodice přítomny písně či říkanky a v oblasti *Gramatiky (Grammar)*, kde chybí názornost vykládané mluvnice a přítomnost testů ověřujících získané znalosti.

Všechny zkoumané metodiky jsou však schopny dosáhnout požadované jazykové úrovně, záleží na každém vyučujícím, kterou si pro svoji výuku vybere.

ZÁVĚR

V této bakalářské práci na téma: Srovnávání metodik anglického jazyka pro dosažení jazykové úrovně z A0 – A2 u žáků ZŠ a studentů SŠ a dospělých, jsme se zaměřili na srovnávání vybraných metodik u dvou skupin, kde první skupinu tvořili žáci základního vzdělávání a druhou skupinu tvořili studenti středního vzdělávání a dospělí.

Obě zmíněné skupiny jsme na výstupu jazykové úrovně A2 podrobili obsahové analýze v pěti konkrétních oblastech, které vycházely zejména z požadavků pro Společný evropský referenční rámec jazykových úrovní.

Po prozkoumání a zhodnocení vybraných metodik anglického jazyka jsme vybrali nejefektivnější metodiku v každé zkoumané skupině, která je pro výuku anglického jazyka nejvhodnější.

Obsahovou analýzou jednotlivých metodik jsme zjistili, které metodiky jsou nejefektivnější, přičemž všechny zkoumané metodiky jsou schopné dosáhnout požadované výstupní jazykové úrovně, záleží však na konkrétním vyučujícím, kterou metodiku pro výuku anglického jazyka zvolí. Vyučující bude jistě vycházet z vytyčených cílů, které si na začátku výuky cizího jazyka určí a následně vybere nejvhodnější metodiku pro dosažení konkrétního cíle.

V současnosti, kdy je kladen velký důraz na znalost cizích jazyků, by jejich vyučující měli být více než nároční na obsahové zpracování jednotlivých metodik a pokud mají možnost jejich volby, nejprve podrobit jednotlivé metodiky obsahové analýze a teprve poté zvolit dle požadovaných kritérií nejefektivnější metodiku pro dosažení potřebného cíle ve výuce cizího jazyka.

Největší přínos bakalářské práce shledáváme ve vymezení pěti nejdůležitějších oblastí zkoumání v konkrétních bodech, které jsou schopny efektivně prozkoumat veškeré metodiky anglického jazyka podle požadavků Společného evropského referenčního rámce jazykových úrovní a vhodně zvolit nejefektivnější metodiku pro výuku anglického jazyka napříč všemi jazykovými úrovněmi.

SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENY

BOHUSLAVOVÁ, L., JANÍKOVÁ, V., TÁBORSKÁ, J. *Evropské jazykové portfolio*. Praha: Klett, 2007. ISBN 978-80-86906-84-3.

DOSTAL, J. *Učební pomůcky a zásada názornosti*. Olomouc: Votabia, 2008. ISBN 978-80-7409-003.

FIALOVÁ, H., MAŇÁK, J. a kolektiv autorů. *Vybrané kapitoly z obecné didaktiky*. Brno: MU, 2004. ISBN 80-210-2798-3.

HENDRICH, J. *Didaktika cizích jazyků*. Praha: SPN, 1988.

HLADÍLEK, M. *Úvod do didaktiky*. Praha: VŠJAK, 2004. ISBN 80-86723-07-0.

HRDLIČKA, M. *Cizí jazyk čeština*. Praha: ISV, 2002. ISBN 80-85866-98-6.

CHODĚRA, R. *Didaktika cizích jazyků*. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1213-3.

KUJAL, B. a kol. *Pedagogický slovník*. Praha: SPN, 1967.

MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

MAREŠ, J. *Styly učení žáků a studentů*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-246-7.

MAREŠ, J., KŘIVOHLAVÝ, J. *Komunikace ve škole*. Brno: MU, 1995. ISBN 80-210-1070-3.

PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-631-4.

RIES, L., KOLLÁROVÁ, E. *Svět cizích jazyků dnes*. Bratislava: Didaktis, 2004. ISBN 80-89160-11-5.

Internetové zdroje:

NAUTILUS [online], *Učební styly žáků* [cit. 2011-11-13], Dostupné na WWW: <<http://nautilus.scio.cz/ke-stazeni.aspx>>.

MŠMT [online], *Společný evropský referenční rámec pro jazyky* [cit. 2011-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky>>.

MŠMT [online], *Národní akční plán výuky cizích jazyků* [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.msmt.cz/PDF/JT010NPvyukyCJnaNet.pdf>>.

WIKIPEDIE [online], *Didaktika* [cit. 2011-11-10], Dostupné na WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Didaktika>>.

WIKIPEDIE [online], *Obecná didaktika* [cit. 2011-11-10], Dostupné na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Obecn%C3%A1_didaktika>.

SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY

BOHONY, P. *Didaktická technológia*. Nitra: UKF, 2003. ISBN 80-8050-653-1.

LIGHTBOWN, M., SPADA, N. *How Languages are Learned*. Oxford New York: Oxford University Press, 1999. ISBN 0-19-437000-2.

SEZNAM POUŽITÝCH METODIK ANGLICKÉHO JAZYKA

HUTCHINSON, T., GAULT, J. *Project 5*. Oxford New York: Oxford University Press, 2010. ISBN 978-0-19-476322-6.

KELLY, M. *Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ*. Praha: Expres, 2010. ISBN 978-80-7377-007-5.

OMELANCZUK, A., KRANTZ, C. *Solutions*. Oxford New York: Oxford University Press, 2007. ISBN 978-0-19-455177-9.

OXENDEN, C., LATHAM-KOENIG, CH. *New English File*. Oxford New York: Oxford University Press, 2007. ISBN 978-0-19-451916-8.

SOARS, J. a L., SAYER, M. *New Headway*. Oxford New York: Oxford University Press, 2004. ISBN 0-19-436671-5.

ZAHÁLKOVÁ, M., BALCAROVÁ, I. *Angličtina pro 9. ročník ZŠ*. Praha: SPN, 2002. ISBN 80-7235-208-3.

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obr. č. 1	Systém didaktických prostředků	15
Obr. č. 2	Sytém učebních pomůcek	16
Obr. č. 3	Project 5 - Teacher's Book	40
Obr. č. 4	Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ - Teacher's Book	43
Obr. č. 5	Angličtina pro 9. ročník ZŠ - Teacher's Book	46
Obr. č. 6	New English File - Teacher's Book	50
Obr. č. 7	Solutions - Teacher's Book	53
Obr. č. 8	New Headway - Teacher's Book	56

Seznam tabulek

Tab. č. 1	Obsahová analýza metodik anglického jazyka u žáků ZŠ	49
Tab. č. 2	Obsahová analýza metodik anglického jazyka u studentů SŠ a dospělých ..	59

PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha A	Ukázka z metodiky Project 5	I
Příloha B	Ukázka z metodiky Problémy angličtináře na 2. stupni ZŠ	II
Příloha C	Ukázka z metodiky Angličtina pro 9. ročník ZŠ	III
Příloha D	Ukázka z metodiky New English File	IV
Příloha E	Ukázka z metodiky New English File	V
Příloha F	Ukázka z metodiky Solutions	VI

Unit 4 test

1 Write the name of the jobs.

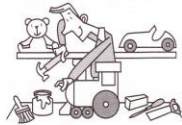
1 _____

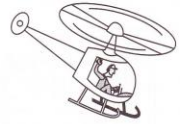
2 _____

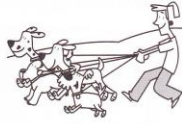
3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

MARK ___ / 8

2 Complete the sentences using the correct form of the verbs in the box.

wash open deliver answer swim
work act watch

- 1 Tom was always interested in _____ when he was at school and now he's a film star.
- 2 My uncle is really good at _____. He even took part in the Olympics.
- 3 This job involves _____ newspapers to houses in the area.
- 4 Sandra really enjoys _____ in sales because she loves travelling and meeting people.
- 5 Would you mind _____ the window, please?

- 6 I'm not keen on _____ football on TV. I prefer to play it myself.
- 7 My duties as a receptionist include _____ the phone and making coffee.
- 8 Would you mind _____ the dishes after the meal?

MARK ___ / 8

3 Write questions for these answers.

Example

I was born in London, five miles from Big Ben.
Where were you born?

- 1 It starts at 7.30, so I'll meet you outside the cinema at 7.15.
_____
- 2 Three times. I first went to the USA in 2000 and I've been back twice since then.
_____
- 3 It was made in Japan. It's a nice watch, isn't it?
_____
- 4 The red one. I bought it because I just love red cars. I didn't like the blue one.
_____
- 5 For five years. I've had this job since I left school.
_____

MARK ___ / 10

4 Circle the correct word.

- 1 Could you switch **back / off** the radio when you leave.
- 2 Rachel hasn't given me my *Mama Mia* DVD **up / back** yet.
- 3 I can't find my bus ticket. I hope I didn't throw it **off / away**.
- 4 You have to take your shoes **off / away** when you go into the sports hall.
- 5 Could you pick **up / away** that paper from the floor, please.
- 6 When are you coming **down / back** from your holidays?
- 7 Sam was looking **for / away** his brother earlier.
- 8 James fell **off / down** his bike yesterday.

MARK ___ / 8

Jak naučit předpřítomný čas

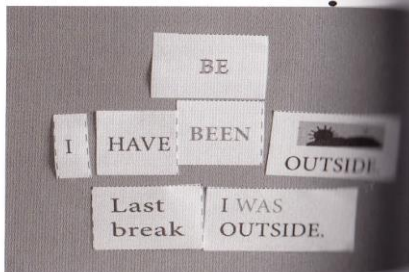
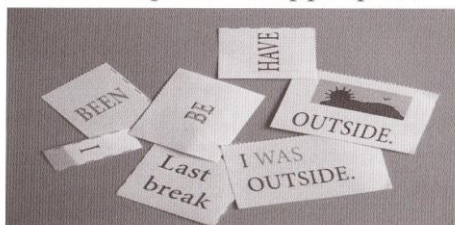

Když se chceme zeptat:
 už vůbec někdy (v životě?) → předpřítomný čas
 v určitém bodě v minulosti? → minulý čas

Žáci chtějí znát jasné pravidlo. Opakovaně připomínejte, že stejně jako s průběhovým časem se rozhodujeme, co chceme vyjádřit. Záleží na tom, co chcete říct. Výuka použití času je tedy částečně i výukou idiomů:
 • pro tuto situaci použijeme tento mluvnický čas.

Při mluvení se mnohem častěji používá předpřítomný čas. Při psaní minulý čas, píšeme hlavně o tom, co se stalo, co je za námi. Na výuku pravidla věnujte celou vyučovací hodinu. Ideální je provést se žáky činnost, která je nutí se rozhodnout, uvědomit si pravidlo.

www.anexpres.cz/2/pporpast

Při sestavování vět říkáme nahlas do třídy:
 „Je to daný bod v minulosti? Ano - Last break, minulou přestávku. K tomu patří minulý čas. Ta druhá věta proto je v předpřítomném čase. Myslíme to neurčitě - byl(a) jsem venku a teď jsem tady.“

Zvětšete přehledy na následujících dvou stranách této publikace

Učebnice

8. třída ZŠ

Činnostní výuka mluvnice:
www.anexpres.cz/2/haveyoubeen
www.anexpres.cz/2/pporpast

www.anexpres.cz

9. třída ZŠ

Činnostní výuka mluvnice:
www.anexpres.cz/2/didhave
www.anexpres.cz/2/irreg

V obou procvičujeme nepravidelná slovesa.

slovosled

pravidlo

---

vysvětlení, jaké očekávají.

Vyzvěte žáky, aby si v sešitě nadepsali novou stránku nalevo **Předpřítomný čas**, napravo **Minulý čas**. Stránku přeložili. Pod tyto nadpisy si opsali tzv. *klíčová slova*, tedy slova určující, který čas se ve větě použije. Dokáží vytvořit se slovesy krátkou větu? To je váš cíl.

Nechte tyto krátké věty zaznít ve třídě. Pak trvejte na tom, aby si je žáci zapsali - jako vzory, hlavně ti slabší. Nechte je přečíst věty anglicky a říct je česky. Vysvětlit, co věta znamená.

Zvláštní je případ slovesa GET. Jeho předpřítomný čas se používá jako synonymum pro sloveso *mít* v přítomném čase, označuje krátkodobé vlastnictví - dostal(a) jsem = mám. Pro nácvik kontrastu věty oznamovací tázací můžete použít

www.anexpres.cz/5/got

HAVE YOU GOT

UNIT 13

SLOVNÍ ZÁSoba	MLUVNICE a MLUVNÍ AKTIVITY	CÍLOVÁ ÚLOHA
combination, compare	who / which / that whose	My dreams.

TEXT

LET'S MAKE AN EXHIBITION / RELATIVE CLAUSES

Situční rozhovor – příprava výstavy. Posouzení barevnosti a výběr vhodných obrázků.

Opakování

Zájmena osobní – samostatná.

Nové učivo

Vztažná zájmena **who / which / that**.

VÝKLAD

Vztažné zájmeno **who** se vztahuje pouze na osoby.
I know the woman **who** works there.

Znám tu ženu, která tu pracuje.

Vztažné zájmeno **which** se vztahuje na zvířata a věci.

Pass me the book **which** is lying over there.

Poděj mi tu knihu, která tam leží.

Vztažné zájmeno **that** se vztahuje jak na osoby (v 1. pádě dáváme přednost **who**), tak na zvířata a věci.

Používá se zejména

– po 3. stupni přídavných jmen

This was the **tallest** statue **that** was on show.

– po řadových číslovkách

This is the **first** car **that** was stolen from there.

– po neurčitých zájmenech.

She told me **all that** was known about it.

Vztažné zájmeno **se obvykle vynechává, není-li ve vztažné větě podmítem.**

This is the boy (who) we met last week at Michal's.

To je ten chlapec, kterého jsme potkali minulý týden u Michala.

Zájmeno **whose** *jehož* se obvykle vztahuje na osoby, zvířata i věci.
Do you know the girl **whose** mother is a teacher? ... jejíž...

What = the thing(s) that je vztažné zájmeno, které se nevztahuje na předcházející věc, ale zahrnuje ji samo v sobě.

Překládáme ... *to, co...*

I don't like the ideas **that** are hers.

I don't like **what** she wants.

METODICKÉ POSTUPY

Lekce je zaměřena na gramatiku a až na dvě výjimky ve **VOCAB 13** pracuje s již probranou slovní zásobou. Pokud však žáci zde naleznou výrazy, které si nepamatují, nic nebrání tomu, aby si je znovu do svých slovníků zapsali.

121 Se vztažnými zájmeny se žáci seznámili již v nižších ročnících. Zde uvádíme jen velmi jednoduchý přehled. Podrobnější pravidla (použití **whom**, postavení předložek...) již považujeme za příliš náročná.

Společně projděte výklad v učebnici. Každou ukázkovou větu přeložte do češtiny.

122 Výše uvedené typy vztažných vět upevněte tvořením souvětí podle modelu. Část cvičení mohou žáci vypracovat písemně do sešitu.

123 Podobu vztažných vět si žáci upevní jejich přepsáním do množného čísla.

124 Žáci přiřadí konce vět k jejich začátkům a doplní odpovídající vztažná zájmena. Svá řešení odůvodní.

125 Žáci do vět doplní vztažná zájmena **that / where**.

● H1 **126** Charakterizovat uvedené pojmy vztažnou větou.

127 Věnujte velkou pozornost tomuto výkladu. Vynechávání vztažných zájmen, která nejsou ve vztažné větě podmítem, sice není nutností, ale je v současné angličtině velmi běžné. Problém tedy nenastává při tvoření vět, ale při snaze o porozumění obsahu sdělení, protože věta bez vztažného zájmena se zdá být méně srozumitelná.

This is the boy we met last week.

128 Výše zmíněné pravidlo upevněte tvořením souvětí podle modelové věty. Část cvičení mohou žáci vypracovat písemně do sešitu.

129 S využitím nahrávky **19** nacvičte čtení rozhovoru. Stupeň porozumění ověřte otázkami i překladem. V textu žáci objeví ještě jedno vztažné zájmeno **whose** *jehož*.

130 Společně projděte výklad v učebnici. Každou ukázkovou větu přeložte do češtiny.

131 Použití zájmena **whose** upevněte ve větách. Žáci cvičení vypracují písemně za domácí úkol.

● H2 **132** Tvořit vztažná souvětí se zájmenem **whose**.

Kontrolním diktátem prověřte zvládnutí pravopisu slovní zásoby.

I'd like to see everything that has already been painted outside. I'd like to see the colours, especially their combination. I think the kids who were outside yesterday used different tones than those who stayed inside. Let's compare. Look at that. These are the pictures whose colours are much brighter. And I must say I like these paintings in brighter colours better. We must go out next lesson again. I'd like to make an exhibition in the hall whose walls are so empty.

133 S využitím nahrávky **19** nacvičte čtení rozhovoru. Žáci si určí role v malých skupinkách. Jednotlivé odstavce lze tentokrát rozdělit mezi více žáků. Každá skupinka rozhovor nacvičí zpaměti, popř. obmění a ostatním předvede.

134 Souhrnné cvičení na upevnění pravidel použití probraných vztažných zájmen. Nejdříve věty společně projděte ústně. Vždy vyžadujte od žáků odůvodnění jejich řešení.

135 Žáci si připomenou jiný význam výrazu **Whose...**? Zde se jedná o zájmeno tázací ve významu *Či...?* Upevní si také zájmena přivlastňovací samostatná. Pro zopakování mohou využít kapitulu **GRAMMAR BOX** v učebnici.

136 Cvičení si klade za cíl upřesnit rozdíl v použití vztažných zájmen **what** a **that**. **That** dále rozvíjí něco, co předchází, má význam *..., který ...*. Zatímco **what** stojí samostatně *...to, co ...*

137 Žáci si upevní užití minulého přičestí ve funkci přídavného jména a trpného rodu. Hrou (Bingo, Match up) zopakujte 3. tvary triád, využijte přehled nepravdivých sloves v pracovním sešitě.

● H3 **138** Samostatná práce.

My dreams.

Zadejte týden na vypracování.

Příloha D

4 A Song True blue

New English File Teacher's Book Pre-intermediate
Photocopiable © Oxford University Press 2005

- a** Look at the verbs. Are they regular or irregular? What's the past simple and the past participle of the irregular ones? How do you pronounce them?

have know look walk sail
hear cry have whisper search

- b** Listen and complete the song with the past simple or past participle of the verbs from a.

- c** Read the song with the glossary. Which line means ...?

- 1 Until I met you the first time
'til you walked through my door
- 2 I've travelled a lot
- 3 You are exactly right for me
- 4 I won't cry again
- 5 If one day you're not sure
- 6 It's a wonderful day

True blue

I've ¹ had other guys
I've ² _____ into their eyes
But I never ³ _____ love before
Till you ⁴ _____ through my door
I've ⁵ _____ other lips
I've ⁶ _____ a thousand ships
But no matter where I go
You're the one for me baby this I know, 'cause it's...

True love
You're the one I'm dreaming of
Your heart fits me like a glove
And I'm gonna be true blue baby I love you

I've ⁷ _____ all the lines
I've ⁸ _____ oh so many times
Those teardrops they won't fall again
I'm so excited 'cause you're my best friend
So if you should ever doubt
Wonder what love is all about
Just think back and remember dear
Those words ⁹ _____ in your ear, I said

True love
You're the one I'm dreaming of, etc.

No more sadness, I kiss it good-bye
The sun is bursting right out of the sky
I ¹⁰ _____ the whole world for someone like you
Don't you know, don't you know that

True love
You're the one I'm dreaming of, etc.

Glossary

guys (informal) = men, boyfriends
till = until
no matter where = It doesn't matter where
I'm gonna be true = I'm going to be faithful
gloves = things you wear on your hands
search = look for
'cause = because
doubt = not be sure
wonder = ask yourself
whisper = speak very quietly
burst = break open

Song facts

True blue was written and recorded by Madonna on her third album, *True blue* in 1986. The single was a big hit in the UK and the USA.

Příloha E

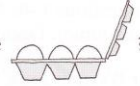
4
B

Communicative **I haven't done it yet**

New English File Teacher's Book Pre-intermediate
Photocopiable © Oxford University Press 2005

A a Ask B your questions.

Have you finished your ?

Did you buy the ?

Don't forget to get the .

Do you want a ?

You look .

Would you like to see ?

b Answer B's questions with a phrase from the box.

Sorry, I can't. I haven't been to the bank yet.	I haven't read it yet.
Yes, I've already done it.	No, thanks. I've already had three.
Yes, I am. I've just had some good news!	Thanks! I've just bought them.

c Cover the box. Answer B's questions from memory.

B a Answer A's questions with a phrase from the box.

No, I haven't been to the supermarket yet.	No, I haven't started it yet.
No, I've already seen it. It's terrible!	It's OK, I've already got them.
No, thanks. I've just had one.	I am. I've just got up.

b Ask A your questions.

Can I borrow your ?

I like your .

Can you lend me some ?

Have you booked a ?

Would you like another ?

You look .

c Cover the box. Answer A's questions from memory.

Příloha F

5

READING

E

Monumental gifts

LESSON SUMMARY ●●●●●

Reading: extracts from a tourist guide; scanning, multiple choice
Vocabulary: types of buildings
Speaking: talking about buildings
Topic: travel and tourism

SHORTCUT To do the lesson in 30 minutes, keep the Lead-in very brief. Emphasise that exercise 1 requires just a quick read through of the text, and set a time limit for students to find the information. Keep exercise 4 focused and short.

➔ **Lead-in** 2–4 minutes

- Inform the class of the lesson objectives.
- Introduce the topic by asking: *What buildings do you like in your town/city? What is special about them? What is the biggest/tallest/smallest building you have seen?*

Exercise 1 page 48

- Read the reading tip with the class and elicit what *scanning* is (to read quickly for particular information) and why it is useful (it helps to deal with reading comprehension tasks and saves time).
- Give students 2 minutes to read the instructions and follow them. Check as a class.

KEY

- Balmoral Castle
- The Palace of Culture and Science
- The Palace of Culture and Science

Exercise 2 page 48

- Read the reading tip with the class. Ask students to find *skyline* in the text and suggest their own explanation or translation, then find the correct meaning in the list a–j.
- Students match the rest of the words with the definitions, then compare answers in pairs. Check answers as a class.

KEY

a structure	f construction
b skyline	g tower
c residence	h ballroom
d grounds	i congress hall
e terrace	j parade

Exercise 3 page 49

- Ask students to read the questions carefully. Are there any answers which seem obviously right? Ask students to scan the text to confirm their guesses, then read it more carefully to find answers to the rest of the questions. Allow 8 minutes.
- Check by getting individual students to read answers and the relevant fragments of the text.

KEY

1 c 2 c 3 d 4 b 5 a

PRONUNCIATION – SILENT LETTERS

This page contains examples of words with silent letters. For extra practice in this area, write up or dictate the following sentences and ask students to cross out the letters that are silent. Then get them to practise reading the sentences.

She lives in a castle.
 I'll see you in half an hour.
 They've got a new government.
 It's an amazing building.
 What are you doing for Christmas?
 She never listens to me.
 Can you answer my question?
 We're going to a Scottish island.

Exercise 4 page 49

- Go over the list of buildings with the class. Explain any new words. Model the pronunciation. Students listen and repeat.
- Ask and answer about the buildings in the pictures as a class (Sydney Opera House, St Peter's Cathedral in Rome, the Leaning Tower of Pisa, the Kremlin). Then ask students to choose three buildings and write answers in their notebooks. Allow 5 minutes. Discuss the answers as a class.

ADDITIONAL SPEAKING ACTIVITY

Tell students that local authorities have decided to add another building to your school. As students, they are asked to share their opinions about the idea. Put students in pairs to discuss the following points:

- where exactly it should be built
- what kind of building is needed (size and type of rooms, architecture, etc.)
- how it will be used (as a gym, canteen, information centre, etc.)
- what benefit it will bring the school (who will use it, what will happen there)

Conduct a 'pyramid' discussion to work out a common design. Put students in pairs to discuss their ideas for 3–4 minutes. Then join pairs in groups of four for another 2–3 minutes to compare their designs. They should try to agree on one idea. Then – depending on the number of students in class – put students in groups of six or eight. Finally bring the class together and decide what building to have. Put the most important features on the board.

If there is time left, ask individual students to make a short oral presentation about the building.

➔ Lesson outcome

Ask students: *What have you learned today? What can you do now?* and elicit answers: *I can understand information in a tourist guide. I have learned words for buildings.*

Bibliografické údaje

Jméno autora: Veronika Kubičková

Obor: Vzdělávání dospělých

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Srovnávání metodik anglického jazyka pro dosažení jazykové úrovně z A0-A2 u žáku ZŠ a studentů SŠ a dospělých

Rok: 2012

Počet stran bez příloh: 67

Celkový počet stran příloh: 6

Počet titulů české literatury a pramenů: 13

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 2

Počet internetových zdrojů: 3

Počet srovnávaných metodik anglického jazyka: 6

Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Balcarová